

307705

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ అక్టోబరు నెల 10వ తేదీ శుక్ర వారము

NO. 157

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నా మ సం వ త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా స బహుళ కృతము.

సంచిక ౧౫౭

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు క్రసిద్ధి కెక్కింది. ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతోషమున నయముగను. సులభ వెల 0-8-0 అణాలు.

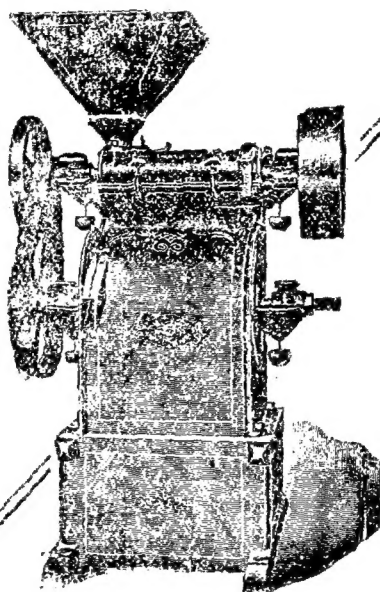
మోహినితైలము రు 0-12-0

తామర తైలము 0-6-0

దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబుకెట్టి ఏథి, మదరాసు.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

ధనవ్యయము లేని మీ దేశ సేవను

పరీక్షించెడి ప్రకటనము.

అంధభాషా క్రికా చందాదారులకు

సోదరులారా! మీరొక గంటకాలము దేశ

సేవకై వినియోగకరచెదరా?

దేశసేవ అవకాశముగా నున్నది. ప్రస్తుతము దేశభివృద్ధికై అనేక నిధులు పోలుబడుచున్న వనశక్తి భాషా క్రికా సర్వ గాభివృద్ధిని బొందక ఆధాస్థితియందు నున్నది. అందుచే ఆ క్రికా, కృష్ణ, తదితర పత్రికల చందాదారులందరు ఘోషిత రహితముగా కరుణతోపాటు ఒకనూ తన చందాదారుని అయిన పత్రికలకు జేర్చి పత్రికాధికారులకు పోల్చిపాపములను కలిగించుచున్నాడు. ఎవరు ఎప్పుడు ఎవరిని చందాదారులగా చేర్చినది పాతపత్రములను పాత్రులకు గాను పత్రికాధికారులు వారిని తమ పత్రికలయందు పోకటింపగలరు గాని మీరు విజయవాణి మొదలు కొన్నిత్రవారిని చందాదారులగా చేర్చి భృగ్ధియు, స్వశక్తివస్తువాదకులను ముగియదు. ఇట్లు విన్నవించు విధముడు.

1807

మువ్వన చిన్నప్పిరాజు.

మిక్కిలి వృష్ణ కేశములు యిందీయో శోభనమున మెదడునకు చలువగలుగుటకు మాంద్యము వదలుటకును జ్ఞానశక్తి పెంచుటకును తలవెండ్రుకలను పరిశుభముగ నిర్వహించుచుండుటకును ప్రతిస్త్రీయైన పుత్రిపురుషుడును తాత్పర్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన కేంద్ర లీతి నూనెనుండి కలుపు. మందుకు పోగొట్టును. శిరోజములకు కట్టు వంటి పెత్తెరుము నిచ్చును. పెదమునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తని మొదగుటకును కండకు కలుగు ముల్గియును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియాఆయిలు కలనూనె లన్నిటిలోను కేంద్రమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును వెళ్ళువానికి మహావలసము సేనగించినది.

వేరు కని నుపయోగించుచుండు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జీ 0-5-0 అణాలు.

మూడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జీ 0-12-0 అణాలు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

(D 126 W 100)

155, జమ్మనపేట, బొంబాయి.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరములగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

కృష్ణదేవరాయల రాష్ట్రభావన

(గడిచిన వారినాటి రాష్ట్రభావన)

ఈ 1 నెల లేదా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో వైష్ణవ సంపాదన...

తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

కావ్యం

ధర్మ గ్రంథాలయము.

ఈ కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

పాఠ భటులు.

తెలుగు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

నోటీసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కవిత్వము చరిత్ర తెలుగు కవిత్వము చరిత్ర...

నవ జీవితము.

గంధి మహాత్ముడు గుజరాతు భావమున దీ పులికను స్థాపించిన విషయ మాంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలకు తెలియవలెను. పులికను తెలంగాణ ప్రాంత వారమున నే పునరుద్ధరణ మంతి చందా దారులు చేరిరి. అనుదినము చందాదారులు కుదలకొని చేరుచున్నారు. ఇప్పటికి కుదలలేదు మిగిలినది. కాని పులికను నింక ముఖ్య ఇతర ముద్రాక్షరకాలయందు ముద్రించుచున్నందున, ఎలక్ట్రిక్ మిషన్ గాక మనుష్యులు తిన్న మిషన్ అయినందున కదిలించుట ప్రతులకంటె పెక్కువగా ప్రకటింపలేదు. ఇదే క్రమము ముద్రాక్షరకాలయ ఎలక్ట్రిక్ మిషన్ గాక పులికను వలె కలిగి వున్నది. ఎన్నికల పులికను ప్రకటింపబడును. త్వరలో ఏదివేల మంది చందాదారులు లగుచురని ప్రతిపాదిస్తాము. కలెక్షన్లను తలచుచున్నాము. భరతఖండమున కేరళా ముద్రాక్షరకాలయ లోకమునకు 'కేరళ' పులికను అన్ని పులికల కంటె పెక్కువ చందాదారులని ప్రకటి. నేను కేరళ ముద్రాక్షరకాలయ చందాదారులు. కాని నేనీ కేరళా అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. కోటికొనున విద్యార్థులకు నగు మహా కేరళా పెక్కు మంది వ్యాసములు ప్రాసీ కుపుచున్నారు. గుజరాతు కేరళానందు కవిశ్రేష్ఠుడని ప్రఖ్యాతిగాంచిన నందలాలు ఎం. ఏ గారును బొంబాయి పెజిల్ సమీక్షకులు ప్రత్యేక వ్యాసముల ప్రాయచున్నారు.

పులిక తయారకాగానే వ్యాపించుచుండుట, చిరువామల ప్రాయములు అంటించుట, మున్నగు దీప్సాచితులకు అనామదాదారులని విద్యార్థులు యువకులు ఏదిమంది ప్రతినివార ముద్రాక్షరకాలయ స్వచ్ఛంద సేవకులుగా పనిచేయుచున్నారు. కడప వారము (22-5-1919) పులికతయార దీప్సాచి నిర్దేశముగా నుండగా "దీప్సాచి అఫ్ ఇండియా" చట్టములలోని యొక సెక్షను అనుసరించి నవజీవితపులిక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారినుండి యనుమతి పొందవలసి యున్నదనియు ముందల కరగ్రాహి యనుమతి చాలదనియు నట్లుకనుమి స్వీకరించినగాని పులికను ప్రకటింపరాదనియు, అనుమతి నవదనియు ముందలకరగ్రాహి యొకయు త్రువున సాదన చేసి నాడు. ఈ ముందలకరగ్రాహి యొకవదియవ ప్రకటింప పులికను ప్రకటింపట కనుమతిగోరగా యువకులు పెక్కుమంది తీసికొని అనుమతియిచ్చి నాడు. నాడు మహాత్ము డాశ్రమము నతను. రాజకీయ భావనాద ప్రాంతములకు వెళ్లి యుండి సోమవారము నా డాశ్రమము చేరి. ఈ యుత్తరపుటాది యాశ్రమమున "దీప్సాచి అఫ్ ఇండియా" చట్టము ప్రకటన కన్య యింతకాలదనియు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు నందుల అనుమతినియు తనరాకకు ముందు పులికను తెలియక యుత్తర విద్యార్థులనినగా కోరియున్నాడు. గాన తత్క్షణ మిరువది నాడు గుంటులలోగా ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు కచ్చినను రాకున్నను అనుమతికలకు వేది అవల పులికను ప్రకటింపబడుననియు" బొంబాయి గవర్నరు గారికి మహాత్ముడు తొలిచా రసంపి. నిర్దేశకాలమునకు ప్రత్యక్షము రా నందున బుధవారము పులికను తెలంగాణ. ముంతమి రానున్న దో ముద్రవలసియున్నది!

కేరళామలయందు మహాత్ముడు గల ఆవరణ, వానిమూలముననే కేరళాభివృద్ధి గావలయు నను నమ్మకము నందలెలింగినది. ఈవిషయమై విపులముగా 'నవజీవిత' ప్రభువు సంచికయందు 'స్వవిషయము' అను కీర్తి క్రింద చర్చించియున్నాడు. మనకేరళాకు ముఖము చెడుటాచి సేవకులచే యు రైతులమీదను, వడికనీయు సారీలమీదను, సర్వమున కాధారభూతులైన శ్రీలమీదను నాధారపడియున్నదని వచించిరి. ఇట్టివల తెలంగాణ ఎంగుఇండియాలో మహాత్ముడు ప్రాసిన లేఖనల వారేయేదో భావనాత్రికల స్థాపించు నున్నదియు తెలియగలదు. త్వరలో 'హిందీ' భావమున పులికను స్థాపించు నున్నారు. అక్షరముల వలయు వ్యయమునంతయు సోమవారమునకు భరించు ముందలవేసి వచ్చియున్నాడు. ఆంధ్రులందఱు మెట్లున్నదో గాని ఆంధ్ర ఎడిషన్ గా ఆంధ్రమున మహాత్ముని యాజమాన్యక్రింద వారకపులికను సెలకొల్పు నూచన లగుచున్నది.

ఇప్పుడు మహాత్ముడు బొంబాయిలో క్రమరీతి 'ఎంగుఇండియా' అను శాంక్షుప్త ప్రవారమునుండి అనామతాభావమున ముద్రించి ప్రకటింపబడును. ఇకమీద మహాత్ముని సత్యాగ్రహముననే చాలకాలముందు. ఇంకనరకు వారమునకు నల్లదినములు బొంబాయిలో మూడు దినము లాగ్రహమున నుండునాడు.

కృష్ణా మండల కర్షక, వర్తక, కార్మిక సభ

కర్షకసభయే కాని వర్తక, కార్మిక సభ కాదు

కంట్లోలును తీసివేయు గూడదని కార్మిక ప్రతినిధి ఘోష.

[హితకారిణి నుండి]

తెలంగాణ : గవర్నరు, మైలవరపు వారి నాటకపు సంధిలో రైతాంగ, వర్తక, కార్మిక మహాసభ కుద కీ సెల 29-6 తేదీనాడు కుదెను. రైతాంగ దివ్యుడి కల్పనను, వేంకటగిరి దివాను శ్రీ భాలాచార్య నాయుడుగా ప్రేరేపకుల కరించిరి. ఉదయం సభ ప్రారంభమయెను. మాడగా నిది కేరళా రైతాంగసభయని చెప్పుక చెప్పుచుండెను. వర్తకులు 7-8 మందికంటె పెక్కువమంది రాతెను. కార్మికుల లెక్కను కన్పించకు. చాటుకరగి, పూళ్ళ, దొంగలూరు, కొవ్వలి మొదలగు ఏలూరు దివిజులలోని కొన్ని గ్రామముల నుండియు, గుడివాడతాలూకాలోని కొన్ని గ్రామముల నుండియు రయితులవచ్చి యుండిరి. బందనకుండేరచ్చి పింగళి వెంకయ్యగారు సభలోనిది 'ఇక్కడ కార్మికదోషమునులేదు. ఇది కేరళా రైతాంగసభయని ముందున్నయింది కార్యక్రమ మారంభించు దని చెప్పిరి. అగ్రాసాధికారిగా త మ ప్రారంభోపన్యాసము చేసిన యువకులము సభాసభలలోనివారు కరవు, కంట్లోలు వగయిరాల మూలమున త మకు గలిగిన ఇబ్బందులు, అనుభవములు చెప్పుకొనవచ్చునని. వారు వారు ప్రారంభించి చెప్పుచుండిరి. ఇటులే ఉదయసభ ముగిసెను. మధ్యాహ్నము తిరిగి సభకుండెను. అందులో కంట్లోలు అవసరము, అవసరము యనియు, అవసరమునకు సెట్టుండవలెననియు చర్చ ప్రారంభమయెను. ఈ చర్చలో... ని, చివరకి సభలోగాని రయితు త ము ముగియుచు లేదు. వచ్చి యుండిన వర్తకుల సంఖ్య ముంజే తెలిపి యుండిరి. కావున సంఖ్యకుబట్టి యభిప్రాయము వాదము నిజరబడుచుండుట మనసభల కారాము. విచారింపగా ఈసభలో కార్మికులకును, వర్తకులకును సేవసంభవము లేదని తెలియకచ్చింది. కంట్లోలు బొత్తిగా తీసివేయవలెనని చర్చాభిప్రాయము లేవంది. ఈ యభిప్రాయము రయితాంగమున కాని ఇతర లెక్కను నిందుబాట్లనులేదు. సభకుదయచేసిన గొ. కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మరయిరర పెద్దయనుష్యులకు కంట్లోలుకట్టెడి దీనివేయమని కోరుట అసంభావ్యమనియు, అట్లు కోరినదనియు చెప్పిరి. ఆంధ్రీకేరళాన అవసరగాంధీ యనమెప్పక గూడూ రామచంద్ర రావుగారు కార్మికుల పక్షమున మాటాడుచు కంట్లోలు కట్టకుట స్వల్పభాషేక్షను నూదింపవని స్పష్టముగా చెప్పిరి.

ఒక్క ఆదిమా. మ్రుడు మాత్రము మధ్యాహ్నము సమావేశమునకు వచ్చియుండెను. అతడు తమ కష్టపద్ధతులకు వెల్లడించుచు కంట్లోలు కావలసినవే యని నొక్కి వక్కాణించెను. కాని ప్రయోజనమేమి? ఈసభ కేరళానులేనది, ఇంత క్రమపథిని ఒక్క రయితాంగము. సభలో ముఖ్యులవారే. అట్టివో రయితాంగము యొక్క అగ్రామము కాక మిటి యొక యభిప్రాయము పాటికెట్లుగా?

II

కంట్లోలు వలదా?

కడప సెల 29 వ తేదీని 'తెలంగాణ ప్రభువు' విశాఖ తిలగన్న దివ్యుడి కల్పనను, వేంకటగిరి సంస్థాపకులయిన నగు గొ. శ్రీభాలాచార్య నాయుడుగారి యధ్యక్షక్రింద "రైతాంగ వర్తక కార్మిక మహాసభ" సమావేశమైంది. సభ మూడువృత్తులకు సంబంధించినదిగ కురకుల ముఖమున జూచి సుంకించితిమి, కుదకు సభానిర్మాణమునకు ముఖ్యకారకులైన రైతులే సభాభవనమున నిండిరట. వర్తకులు 7-8 మందికన్న పెక్కువసంఖ్య కనుపించలేదట. కార్మికుల పాలకురకు చూపులేదట. ఈవిధన సమాచారము సభ్యులకు సేవి ఈసభ కేరళా రైతాంగసభ యని చెప్పినవచ్చును. అధ్యక్షు డసమ్యక్తిక జూపిండు. గొ. కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులు, అయ్యకేరళ కాలేక్షరరావు మొదలగు ప్రముఖులు భిన్నాభిప్రాయములను, నిమ్న బాధ్యుధ్వరజాంధ్రము దీవికము ధారవోయుచున్న గుడూర రామచంద్రరావుగారు కార్మికుల పక్షమున ప్రతినిధిగానిది ఇది స్వల్పభాషేక్షకులకట్టి యని స్పష్టముగా నుదించినది, మధ్యాహ్నము సభ కరుదొచ్చిన ఆదిమాంధ్రుడు, రామచంద్రరావుగారి వాదమును స్వానుభవ

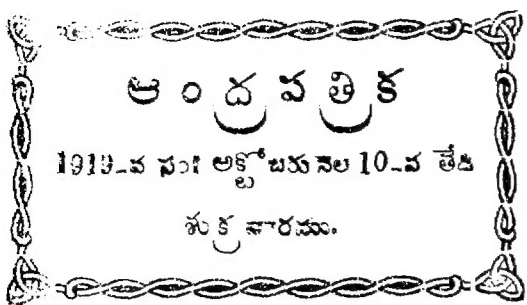
ముల నుదాహరించుచు బలపరిచినది, ఏలూరు వర్తకు లొకరు వైచారివాదము సహేతుకమున వమర్చించినను, రయితులసంఖ్య మంతయు నేకగ్రీరముగ "కంట్లోలు వెంటనే తీసివేయవలె" అని నదిగారణముతో బలికెను. ఇంచాశ్రేష్ఠమేమియు నొకరు రైతాంగము స్వల్పభాషేక్షకు ఈసభను నూడదీసి కంట్లోలుకట్టెడి వై దండెత్తినదనియు ఇంక కేరళము రయితు ప్రాణాపత్తిమేగాని యెరులకు సంబంధము లేదనియు చెప్పుటలో వింతయొకటవో మే మూహించకలకున్నాము.

... .. రైతుగాని, వర్తకుగాని, సర్కారు నియమించిన భరతు మారుమూడక విక్రయించుకొనుచు తక్కిన భోజన సంభారములు పెరిగియున్నభరతుకే కొని తీవించవలయు ననుటలో సులువేదు. ఇట్టియెడ రైతు స్వల్పభాషేక్షకుడై తన యిబ్బందులకు వెల్లడించి యావోకేసము నలుపుట యందు తప్పేమార్గములేదు. రైతుకోరిక చాల సహేతుకముగ నున్నది. కాని యాపట్టు కప్పివాణిజ్యములే మూర్ఖులైన రైతులచర్యమౌతము గర్వమున చెప్పవలసినదనియుండుట జరిగియున్నాము. చరియ నట్టివృత్తి వ్యయముచే నుపాదింప మఱిగిన కొండటి ప్రస్తావనలోని సభకు నానుటలని వక్కాణించుటకు మోలము తెలకాదనున్నది.

ఈ వృత్తివ్యయము సంభావనమున తెలగులూరునున్న రైతుల వర్తకుల తమతీవనాదర రైతుల తేలులూభములను నూడక బరికింపక, కేరళా కార్మికులమరకల లాలోదింపక 'శిన్ని నాజాజ్జకు శ్రీరామరక్ష' అనుపటుల వర్తించిరి, మొట్టటి సభాముఖము కంట్లోలుకట్టెడివినిగూర్చి జరిగినచర్చ బలములచింది. అసభాముఖమున నుదారమృదయులు లేవండియుండెను. అట్టివారైన రైతాంగ దీవికమునకొరయు నువయు క్రమగ కంట్లోలుకట్టెడి కేరళ మొక భాగ్యమునకేగాక నిర్మితనమున కతనరులగు సంభారములకును కర్తించక తేలులకు దొరతనము వారిని గోరు నటుల సీత మొంగి యుండిన వెంకయో బాగుగ నుండియుండును. వృత్తివ్యయము సంభావన లీభయ కారకులై యుండుటచేతను, ఏకవృత్తి బద్ధులును, అమానుషమునకు తీరర రైతులు వారి నాంతకత్యుక్రింద మూక విధమున నడచుటచేతను, వారి యభిప్రాయమునకు దిగున లేక సంఖ్యాబాధుల్యములబట్టి తెలవేలక రిప్పియుండెను.

కంట్లోలు పూర్తిగ తీసివేయవలయునని శ్రీరానించుటకన్న తీవర సంభావములకు నూడ కంట్లోలు వర్తించక తేలులకునవరమని శ్రీరానించి యుండినవో సభా నానుటల గభీర వెల్లడియై యుండెడిది కంట్లోలు పూర్తిగ తీసివేయ మనుటకన్న వర్తకులు మార్పులవరకె నని నూదింపవలసి యుండెను. ఇప్పటి కంట్లోలు కార్యక్రమమున గమనించుకొండ నీకంట్లోలు, రైతెన్నగల మిల్లు దారులకును, దీహాకీతులకును దప్ప నొనుల కెవ్వరికిని లాభ కారిగాదని ముఖ్యుడికి మాయభిప్రాయము. క్రమకపు కంట్లోలుకట్టెడి క్రమగముల నడచుచున్నది. వానిని నవంక జూడకలేదు గాని, వేయుట నొక్కరిలాభమునకై జనసామాన్యమున కుత్సయోగించు కంట్లోలు కలదా? కలరనుటలో న్యాయముగలదా

హిందూవిద్యార్థి సంఘము, మూలపేట, నెల్లూరు. — ఈసంఘముయొక్క యాజమాన్యమున ఈ సెల రిక తేదీని వెంకటగిరి రాజాగారి పాతలాల భవనమున శాంధ్రకర్షకంబుల నమ్మగించుటయందును, శాంధ్రభాషా వక్తృత్వమందును బహుమతి పరీక్షలు చేయువల్ల అయ్యతరావుగారు బి. ఎ. యల్. కి. యాధికత్యుక్రింద జరిగెను. పెక్కువ పెద్దలు సభ నలంకరించిరి. ప్రతివానియందును నలుగురు విద్యార్థులు పోటీకి నిలచిరి. అగ్రాసాధికారిగా కొక్కరును దుర్భాగులమృత్యు శర్మ గారును, అల్లాడి నారాయణ శర్మ గారును బరీక్షకులగునండి వక్తృత్వమందున మొదటి బహుమతి నేదగి చలపతిరావుగారు, రెండవది కందాడి శ్రీవాసాచార్యులకును, నవ్వగించుటయందు మొదటిది పురాణం వెంకట గుబ్బయ్యగారు, రెండవది కందాడి శ్రీవాసాచార్యులకును సేవగునటుల నిశ్చయించిరి. — పురవాసి.

సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారి

ప్రదర్శనము.

జాయింటుకమిటీవారి ఎదుట, వంజాబురాష్ట్రమునకు తెప్పింపబడిన గవర్నరుగ నుండి వెడలిన ఓడ్వయరు గారు తమ అమూల్యాభి ప్రాయములను వెలిబుచ్చిరి. స్థానిక ప్రభుత్వములకు వీరి కన్న విశ్వాసపాత్రులగు ప్రతినిధి ఇంకొకరు లభించరనుట నిశ్చయము. జాయింటుకమిటీవారి విచారణ ముగియుచున్న తేరి, స్వకరిపాలనా క్రమములను సాక్ష్య మొనెగుట గమనింపదగియున్నది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు మాంటుఫర్డు విధానము గూర్చి నివేదించిన యభిప్రాయసారాంశమును మున్నొక మారు తేటపరచి యుంటిమి. ద్వంద్వప్రభుత్వ కద్దరి, రాష్ట్రప్రభుత్వములకు వలె మాకును పరికడను. ద్వంద్వప్రభుత్వకద్దరివలన, హిందూ దేశ మెట్టి నిరోధములు లేకుండ, సర్వరాభివృద్ధి గాంచుట సుకరము గాదు. కాని, గ్రూడ్డిలో మెల్ల యనునటుల, ప్రజాధికార మనలు లేనిదానికన్న సీ కద్దరి యైన కొంత మేలే నని భారతీయుల దలచుచున్నారు. కాంగ్రెసు సభవారు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము గోరుచున్నను, అది లేని పక్షము నందు ద్వంద్వవిధానముక్రింద కొంత స్వాతంత్ర్య మొనరు పొందుట లాభకరమని తలచుచున్నారు. రాష్ట్రప్రభుత్వములు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు ప్రాతికూల్యము జూపుటకు వేరుకారణము గలదు. ప్రజల కిప్పుటికన్న కొంచెము కలుకుబడి నీయవచ్చును గాని, పరిపాలనాధికారము నెంతమాత్ర మొనగ నూడదని వారి యాశయును. సర్ మైకేలు ఓడ్వయరు గారు, ద్వంద్వప్రభుత్వము దప్పు, మిగిలిన మాంటుఫర్డు విధానమునంతయు నంగీకరించిరట!

మాంటుఫర్డువిధానమునుండి ద్వంద్వ ప్రభుత్వ కద్దరిని తీసివైచిన మిగులనదేమి? ఇదివరకములలో నున్న నిరంకుశకద్దరియే నిలుచును. ఇందునుజుట్టి ఓడ్వయరుగారికి, ప్రజల కెట్టి పరిపాలనాధికారము నొసగుట కిష్టము లేదని తేటతెల్ల మగుచున్నది. వీరిజోడేశము గనుగొనవలె ననన, మాంటుఫర్డు విధానముపై వీరినిగిన యభిప్రాయము నొక మారు పరికించిన చాలును. తమ నివేదికాంతము నంద, ఓడ్వయరుగారిటుల వ్రాసిరి:

“మన మెల్లప్పుడును ప్రజాసామాన్యపుక్షేమమును మనోద్వేషియం దుంచికొనవలెను. ప్రజాసామాన్య మింకను నోరువిప్పలేదు. వారు నోరు విప్పి మాటలాడి, కొంచెము వ్యవహారజ్ఞాన ముల పరచికొని, రాజకీయసమస్యలను గ్రహించి, తమ కేమి గావలయునో, తమ కోర్కెలు సఫలమగుట కేంద్రముల నవలంబింపవలయునో గ్రహించు వరకు, రాజకీయాందోళనాకరులను సమాధాన పరచుటకై విశాలసంస్కరణముల నొసగుటకు మన కధికారము లేదు. ఆందోళనాకరులలో కొందరు స్వప్రయోజనముకొరకును, మరి కొందరు బ్రిటిషుపరిపాలనమును కొనసాగకుండ కేయుట

కును కని జేయుదురు. ఇంకను మరికొందరు రాజభక్తిపరులు గలరు. వీరికి రాజకీయానుభవము గాని, స్వీయబాధ్యత గాని, శూన్యముగ నున్నది. వీరు ప్రజాసామాన్యకక్షమున మాటలాడుట కర్హులు గారు. ఈ కారణములచే

(1) శాసనసభాసభలను సభికసంఖ్యాకులగు ప్రజాప్రతినిధులతో నింపుటకు నా కిష్టము ములేదు. ఇప్పుటికి దేశమునం దెట్టి నియోజకవర్గమును లేదు.

(2) బడ్జెటుపై శాసనసభ కధికార మొనగుటకు నే నంగీకరింపను. ఏలనన, శాసనసభలు చాలకాలము వరకును ప్రజాసామాన్యమునకు తగిన ప్రాతినిధ్యము వహించలేవు. రాబడిలో 100 కి 90 వంతున పన్నులనిచ్చునది ప్రజాసామాన్యమే గావున, ప్రజాసామాన్యమునకే వ్యయ నిగ్గయాధికార ముండవలయును.

(3) పరిపాలనా బాధ్యతను శాసనసభల కొనగలరు నే నంగీకరింపను. ఏలనన, ఈసభలు ప్రజాసామాన్యపు క్షేమము వాలోనింపవు. వీటికి తగిన పరిపాలనానుభవము లేదు”

రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారులలో కెల్ల ఓడ్వయరుగారే మిగుల సంకుచితాభిప్రాయముల గనుట అది. వీరి హేతువాదకారము ప్రజాసామాన్యమునకు, విద్యాధికులు క్రమింతులుగారు. ప్రజాసామాన్యమున వివేకోదయము గలుగునంతవరకు ప్రభుత్వాధికారులే వారికి తగినప్రతినిధులుగ నుండవలెను ఓడ్వయరుగారివంటివారు రాష్ట్రపాలకులుగ నున్నంతవరకు, ప్రజాసామాన్యమున ప్రబోధముగలుగుననుటకల్ల. అందుచే క్రస్తుతకద్దరియే శాశ్వతముగ కొనసాగవలెనని వీరికోర్కెగ గన్నట్టుచున్నది. సింహప్రభువునకు క్రత్యుత్తర మొనెగుచు, నై నికులను సమకూర్చుటకు వంజాబునందు గ్రామసీమల వారే ఎక్కుడుగ తోడ్పడిరియు, విద్యాధికులలో నొకతరగతివా రిందుకు విరోధులుగ ను, మరి యొక తరగతి వారు తటస్థులుగను, మూడవ తరగతివారు ఉత్సాహముతో కనిచేయువారుగను నుండిరి, ఓడ్వయరు గారు తెలిపిరి. కాని విద్యాధికులలో ననేకులు తటస్థులుగ నుండినవారే నట. ఇంతకన్నను, అసత్యప్రలాప ము కొక టుండబోదు. విద్యాధికుల తోడ్పాటు గైకొనుటకు, ఓడ్వయరుగారికి చర్యల దీసికొనరో, గ్రహించ గోరెదము. వంజాబునందు నై నికుల ప్రాగుజేయుటలో, కఠిన కద్దతు లవలంబింపబడినటుల, ఓడ్వయరుగారిది వర కంగీకరించి యుండిరి ఎట్టి పద్ధతు లవలంబింపబడెనో ఆంగ్ల దేశము నందు ప్రకటింపబడు “ట్రూత్” అను పత్రికలో నిదివరకు వివరింపబడి యుండెను. ఈ విషయ మంతయు, వంజాబు విచారణలో బయటపడును గాన నిక్కడు దాని గూర్చి విశేషదూరము వ్రాయ నవసరము లేదు. గ్రామ సీమలవారి హృదయపూర్వకముగ తోడ్పాటు తెలిపరకు గలదో, విచారణమీద తేలగలదు. ఏది ఎటులున్నను, విద్యావంతులను నిందించుటలో ఓడ్వయరుగారి రెంతమాత్రము వెరుదీయ రని, ఇప్పుడు వ్యక్తము గాగలదు.

మరియొక క్రొత్తసంగతిని వీరు గనిపెట్టిరి. ఓడ్వయరుగారు సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులయినందులకు, తన కులమువారి కష్టములను బయల్పరచిరి. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు సఫలమై, పరిపాల

నాధికారము కొంతభాగము మంత్రులవశ మగుచో సివిలుసర్వీసువారి నేకులు ఉద్యోగములనుచాలించి కొందురట. వీ రెవరును తమ కొమారుల నీ యుద్యోగములలో ప్రవేశింపు డని హిత మొనగరట! వారి బెడరును తీర్చుటకు ఓడ్వయరు గారి రెంతయో శ్రమకు లోనయిరట! కాని ద్వంద్వ ప్రభుత్వకద్దరి దీసివైచుచో మాత్రము, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల రాజమానా లంత అధికముగ నుండవట. ఓడ్వయరుగారి వర్ణనము కేవలము ఉపాసక మనుటకు సందియము లేదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగియుగ సర్ ప్రాణానిమి నైగా రిట్టి భయమున కెక్కడను అవకాశము లేదనియు, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు ఇప్పుటివలెనే నికముందును తమ కులము భక్తిశ్రద్ధలతో నిర్వహింతురనియు, జాయింటుకమిటీవారి ఎదుట దెలిపియుండిరి. ఏకారణముచే నైనను, ఓడ్వయరుగారి కకు నపు కలుకులే నిజమగునని ఎంచినను, సివిలు సర్వీసు వారివలె సావ్యవముగ కనిచేయగలవారు వేంకువేలు భారతీయులలోనే లభించగలరు. గుండ్రాయుదాచుకొనిన కూతురుమెట్టి మూనునాయును సామ్యమున, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు తోడ్పడనంత మాత్రమున పరిపాలనాచక్రము తిరుగకబోదు. పి. పి. మాధవరావుగారు దెలిపినటుల, సివిలు సర్వీసు యద్యోగుల లోకముల వలన హిందూదేశాభివృద్ధి ఇంతవరకును కుంటు పడియున్నది. క్రొత్త పరిపాలనావిధాన మవలంబించబడ నున్నపుడు, క్రొత్తరకపు ఉద్యోగులను నియమించుటచే లాభ మధికముగ గలుగును. ద్వంద్వ ప్రభుత్వకద్దరిని నిరసించుటకు వీరికింకొక సందు దొరకినది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమే యున్న యెడల వంజాబు దేశములో నుదయించిన విషమస్థితి నెదుర్కొనజాలియుండదని ఓడ్వయరుగారు, తమమిత్రులగు సిడెహాప్రభువుగారి క్రత్యుత్తర మొసగిరి. కాని, ఓడ్వయరుగారు, పరిపాలనాధికారము వహించియుండని యెడల, వంజాబులో నిట్టి విషమదశ అసలే సంభవించియుండదు. హిందూదేశమునం దేరాష్ట్రమునందునులేని కల్లోలము వంజాబుదేశమునం దేల జనింపవలెను? హోంరూలు ఆందోళనమా, వంజాబు రాష్ట్రమునం దధికముగ లేదు. రాష్ట్రపాలకుడగు ఓడ్వయరుగారు, ఉంగరముల వ్రేళ్లతో వంజాబును పరిపాలించుచుండిరి. ఇక రాజభక్తివిషయములో వంజాబురాష్ట్రమున్ని రాష్ట్రములను మించెనియు, సంగ్రామోత్సాహమునువంజాబురాష్ట్రముచూపినంతగ నితరరాష్ట్రములు చూపలేదనియు, సామ్రాజ్యశాసనసభలో ఓడ్వయరుగారు సగర్వముతోబలికి, ఇతరరాష్ట్ర ప్రతినిధుల ఆగ్రహమును రగుల్కొల్పి యుండిరి. తుదకు, వారు క్షమాపణ నొసగుటయు నవసరమయ్యెను. ఇట్టి యనుకూలపరిస్థితు లుండియు, వంజాబురాష్ట్రమునందు నై నిక శాసన ప్రయోగ మవసరమగునంతటి దుస్థితి ఏల ప్రబలెను? ఈ ప్రశ్నను జాయింటుకమిటీ సభ్యు లెవరును ఓడ్వయరుగారి నడిగినటుల రూటరు తంతివార్తలో గాన్పించదు. ఓడ్వయరుగారి సాక్ష్యమువలన స్వకరిపాలనావిముఖుల కెట్టి లాభము గలిగినను, ఓడ్వయరుగారి నిజహృదయము మాత్రము బయల్పడినది. ఓడ్వయరుగారిసాక్ష్యము మూలకముగనే, స్వకరిపాలనాప్రదానమున కెట్టి యవసరము గలదో తేటపడగలదు.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము: న్యాయమూర్తి
సర్ అబ్దుల్ రహీముగారి యువన్యాసము

కాన్వకేషను సమయమునం దుపన్యసించుటకు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము వారు సర్ అబ్దుల్ రహీముగారి నాహ్వానించి, కృతకృత్యులయిరి. న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహీముగారు సుప్రసిద్ధులగు న్యాయమూర్తులగుటయే గాక, జేతజేమాఖిలాఖలు వై యుండి, క్రజలప్రేమను చూరగొని యుండిరి. వారికి విద్యాభివృద్ధిపై గల యభిమాన మపారము. వారొసగెడిహిత ముదయే, విద్యాభివృద్ధి కారులచే దీర్ఘముగ మననము చేయదగినది. నేటిదినము వారిచ్చిన యువన్యాసపు సంగ్రహమును వేరొకచో బ్రతుకిందితిమి. వారు చెలిపినటుల, విశ్వవిద్యాలయము లికమీద కేవలము సాహిత్యవిద్యల నేర్పుచున్నంతమాత్రమున లాభ ముండదు. క్రకృతి, సాంకేతిక శాస్త్ర సబంధ మగునట్టి విద్యలను నేర్పుట ముఖ్యవసరము. మైసూరు క్రభుత్వమువారు జేతపు పరిశ్రామికాభివృద్ధిపై ప్రశంసార్హముగ కృషిసలుపుచున్నారు. నూతనముగ నారంభమయిన మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము గూడ, శ్రాత్త మార్గముల ద్రోక్కి, ప్రాచీనవిద్యాలయములకు మార్గదర్శక మగుట భావ్యము. అబ్దుల్ రహీముగారు సాహిత్యవిద్యావసరమును మరచుట లేదు. రెండు విద్యలును సమానముగ నభివృద్ధిజేయవలెనని, వారు గోరుచున్నారు. నిర్మాణ శక్తి నలవరచుకొననిది, హిందూజేతము ప్రపంచములో తలయెత్తికొని తిరుగుట దుర్లభమగును. నిర్మాణశక్తియు, సహకారభావమును క్రజలలో వ్యాపించుటకు, విశ్వవిద్యాలయములు కృషిసలుపవలయు నని సర్ అబ్దుల్ రహీముగారు కోరుచున్నారు. ఇట్టికార్యమును నెరవేర్పలేని విద్యా ప్రతిష్ఠావనములు నిర్లభములని వారు స్పష్టపరచిరి. ఆధునికకరిస్థితులను లక్ష్యపెట్టుకుండ ప్రాచీన నాంధ్రదాయములపైననే మూఢవిశ్వాస ముంచుకొనుట అభివృద్ధికి దోహద మొసగదని, ఏమి చెలిపిన వాక్యమును భారతీయులు గమనింపవలసి యున్నాను. సంఘసంస్కరణావశ్యకత గూర్చి క్రజలీటీవల నంతగ శ్రద్ధవహించుట లేదు. అబ్దుల్ రహీముగారి రీషయమై క్రజలను మేల్కొల్పుచున్నారు. రాజకీయ సంస్కరణావశ్యకత తీవ్రముగ నున్న మాట యిది. కాని సంఘము బలపడని యెకల, రాజకీయ సంస్కరణములు విశేషలాభ మొసగకపోవచ్చును. అందుచే జీవిత శాఖలం దన్నిటియందును, సత్వరాభివృద్ధి గలుగునటుల ప్రయత్నించుట భారతీయుల కర్తవ్యము. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సామగ్రివేదికము, నూతన దృక్పథమును సూచించుచున్న దగుట కేమాత్రము సందియము లేదు. ఈ నివేదికమును మైసూరు, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయముల వారు పరికించి, విద్యావిధానమున తగిన మార్పుల ప్రవేశపెట్టు బ్రయత్నింపవలెనని, ఉపన్యాసకుల చేసిన హెచ్చరిక అవలంబింపబడదగి యున్నది. విద్యను దేశ భాషల మూలమున నేర్పుటకు, అల్లురు రహీముగారి వ్యవహార లేదు. ఉన్నతవిద్యను నేర్పుటకు, దేశ భాషలు తగినంతగ నభివృద్ధి పొందలేదనియు, ఆంగ్లభాషయే సామాన్యభాష గావచ్చుననియు, వారు చెలిపిన యాత్రేపణలు నిరాధారముయినవి. ఉన్నతవిద్య తగినఫలముల నొసగకుండుటకు, ఆంగ్లభాషలో విద్యనేర్పుటయే ముఖ్యకారణమని కొంచెమాలోచించిన తెలియనగును. స్త్రీవిద్యావశ్యకత గూర్చి, వారు

నొక్కి వక్కాణించిరి. నిమ్నజాతుల విద్యవిషయమై శ్రద్ధ తీసికొనవలయు నని, వారు హెచ్చరించిరి. ఐట్టభద్రులకు హితమొసగుట, కేవలము ద్రవ్యార్జనముకొరకేగాక, సంఘసేవకొరకు గూడ తమ జీవితమును వినియోగింపమని, అల్లురురహీముగారు చేసిన ఉద్బోధనము, ఆచరణయోగ్యము. వారి యువన్యాసము భావగర్భితమైనదనరాదున్నది. వారి యువన్యాసఫలితముగ, మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము ప్రాత విద్యాలయముల నకలుగ నుండక నూతనకథముల ద్రోక్కేనేని, క్రజలకు మహాభకారము గావించగలుగును. అటులగాక వైసుభాసులరగు సంజండయ్యగారివలెనే, ప్రాతయలవాలుల జూచి సంతసించ మొదలిడుచో, అభివృద్ధి కవకాశ ముండనేరదు.

దేశీయమహాసభ-అమృతసరమునందే జరుగును
డిప్యూటీ కమిషనరు, డివిజనల్ కమిషనరు గార్లతో యోచించి, దేశీయమహాసభను అమృత సరమునందే జరుపుటకు, ఆహ్వానసంఘమువారు నిశ్చయించిరిని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము. డిప్యూటీ కమిషనరుగారు, తుదకు తమ బాధ్యతను గ్రహించుట సమ్మోదావహము. ఇక అధ్యక్షుని నియామక మొకటిగలదు. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములు తమ నియామకములను వెంటనే తెలుపవలసి యున్నవి. సభాధ్యక్షులు కాంగ్రెసు సభాకాయములతో సంపూర్ణముగ, నేకీభవించిన వారుగ నుండుటయే గాక, ఈ విషయసమయములందు క్రజలకర్తవ్యమును నిర్ణయముగ బోధించి దేశము సవ్యమార్గమున నడచునటుల ప్రబోధింపగల నాయకులుగ గూడ నుండవలయును. సంస్కరణముల గూర్చి యొకవంకను, నిర్బంధశాసనముల గూర్చి వేరొకవంకను, క్రజల మనోభావములను కంఠలాములకము గావించగలవాడై, క్రజల విశ్వాసమునకు ప్రాత్రు డయినవాడుగ నధ్యక్షుమండవలయును. అట్టి నాయకు నెన్నికొని, రాష్ట్రీయసంఘములు తమ ధర్మము నెరవేర్చుకొనెదము.

ఇర్రెండు: హోంయూలు
సాదియగియగ నే, హోంయూలు శాసన మములొనికి వచ్చునని, తెలియుటచే ఆంగ్లదేశ మంత్రినర్గముగూడి సెలెక్టు కమిటీవారి నివేదికము గూర్చి చర్చించిరట ఈ నివేదికము ప్రకారము, అల్పస్వభాగములకు హోంయూలు అత్యుపగ్రహము. ఇట్టి నివేదికము విషయ క్రజల నంతవరకు సంతృప్తి పరచునో తెలియదు. లండను మైక్రుకృతిక సూచించినటుల, విరివి సమస్యను వెలునే జరిష్కరించుట యవసరము. కాలము గడచిన కొలదియు సమస్యాహోహారము దుస్సాధ్య మగును.

సమ్మెకట్టులు
సమ్మెకట్టులవలన గ్రహించదగిన ప్రాత మెద్ది? కార్మికులస్థితిని చక్కబరచుట ముఖ్యవసర మని, రాబట్టు సెసిలు ప్రభువు ఉపన్యసించెను. లాయరు జార్జిగారివలె గాక, సెసిలు ప్రభువు కార్మికుల కలవరపు ముఖ్యప్రాతమును గ్రహించిరి. కార్మికులకు సముచితస్థాన మొసగి, వారి కర్మన్యాసతంత్ర్యముల నొసగవంతవరకు, ఈసమస్య దేశీయాలను వ్యాకులకరచుచునే యుండును.

వృత్తాంతములు
మరణము:—మేజరు జనరలు సర్ సి. హెచ్. స్కాట్ గారు మృతినొందిరి.
స్త్రీ మృత:—అలింపియా స్త్రీ మృత ఆంగ్లదేశమున కేవల ఈ నెల కిదే తేదీకి పోవుననుట వచ్చెను.
జంబాయ కాన్వకేషను కమిషనరు జేతము 2500 నుండి 8000 రూపాయలకు పెరిగి:—జులై 31 వ ద్దకరకు మనగారే కమిషనరుగా నుండును.
ఒక పెద్ద స్త్రీ మృత:—518 అడుగుల పొడుగుగల మదరాసా స్త్రీ మృత లండనునూడి కలకత్తా కరమునకు రానై యున్నది. దానిటన్నము 10,570
లోకము గర్భ మొట్టు భోధము:—రాష్ట్రీయలందు లోకము గర్భ మొట్టు భోధము నెలకొల్పు విషయమై యోచించుటకు లండనునందు గూడిన సంఘమువారి రిపోర్టు ఇండియా క్రభుత్వమువారికిఁబడి వారు దానిని యోచించుచున్నాడు.
గుజరతువాలాప్రజల విజ్రప్తి:—గుజరతువాలా కలవరి లక్షల రూపాయలకు రాబట్టుటకు చేయబడిన వృత్తిమత సమరసము గాదని గుజరతు వాలాక్రజము వంజాయ దొరతనము గారికి వచ్చిరి
మైసూరు ఆర్థిక సంఘము:—ఇటువై ఆర్థికావస్థకు 66 నెలలు నియోజితకర్మము ముగ్గురును నియమసభ్యులు ముగ్గురును. మొత్తము 66 నెలలును. మూడు నెలల కొకసారి సమావేశము జరుగును. కృత్యములకు రిగ్గియట మున్నగు విషయముల చర్చించబడును.
వంజాయ కలవరము:—వంజాయ కలవరము దొరతనము వారిలో లాహోరునుండి వచ్చినవారిని స్త్రీలపిల్లల రాకపోకల వ్యయముల నియ్యవలయును పరిష్కరించుటకొక సంఘ మేర్పరుతుడని. ఆ సంఘమువారు జరిష్కరించిన రీతిని దొరతనమువారే కృత్యములను భరించెదరని సి. ఎం. గజెటు ప్రానిపిడి.
వంజాయ విచారణ సంఘము:—వంజాయ విచారణ సంఘమువారి ఎరుటసాక్ష్యులమృత వారిని పోలీసు వారేవిధమునకు బాధపెట్టకుండ ఏర్పాటు చేయవలసిని గతనెల 18-క తేదీన ప్రాజ్యుభధలో క్రభుత్వ కలెక్టరు జడించిన రీతిని మందలాధికారుల కందరికిని ప్రానిపిడినది వంజాయ దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.
జాదరులను పట్టుకొనుట:—కలకత్తా కరమునందు క్రజముగూడు వీధిలో పూరణములకు నరకు జాదరకృత్యములను పెట్టెను. ఆ సంగతి పోలీసువారికి తెలిసి ఈ నెల కిదే తేదీ బుధవారము వారు ఆకస్మికముగా చుట్టకే 12 గంటల పట్టుకొనిరి. చాల చుండి పారిపోయిరి. పూరణముల గూడ దొరకలేను.
మైసూరు స్త్రీలసభ:—9-క తేదీ 200 మందిస్త్రీలు సమావేశమై బాల్యవివాహములకు విరంతువులకు కేఖండ నమును మోడని సభవా కేగ్గిరముగా తీర్మానించిరి. 75 ఏడ్ల వయసుగల రాజయ్యగారును ప్రామ్మణస్త్రీ రెండక తీర్మానము నుపహరించి కేఖండనము మోడన చాల జాతి కలుగునట్లుపన్యసించెను.
జేతము మహాసభ:—ఆర్థికావస్థకు సన్మాన సంఘమువారు కలసి ఆలోచించిరి. అమృతసరమునోనే కాంగ్రెసు సభకు జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. సన్మాన సంఘమున చాలమంది సమర్థులు లేరి. నిరసరలాముగాక క్రధాన కార్యద్యోగా నియోజితకడిరి. క్రజము యందు నిర్ధారణ చేయబడును.
ఆఫ్రికాదేశమున విచారణ:—ఆఫ్రికా దేశమునందలి భారతీయుల స్థితిఁబడుచున్న జరుపబడును నిశ్చయించబడిన విచారణ యీ కర్తనము జరుగునని యిదివరకు కలవరచేసెగాని జనరలు'బోధా గారు మృతినొందుటచే ముక్రిత్యము మారినందున ముందు సంకల్పరారంభమున గాని జరుగదుగాని యిండియా దొరతనమువారి క్రతనిధియగు రాబరట్టును గావించి త్వరితముగ పోరణము చేతు.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ పట్ట ప్రదానసభ.

న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహీముగారి యువన్యాసము.

నేడు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమునకు తమ కళా కాలమును విద్యురదడి పట్ట పరీక్షలో గృహభూతనవారికి పట్టముల నీయసంతి న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహీముగారిని స్వారి కోశన్యాసము నీయగోరి. రహీముగారి యువన్యాసమును శంకరాచార్య క్రింద ప్రచురించుచున్నాము:

మహారాజుగారి సుమామూర్తియైన నిట్టకన్యసంపద గోరసంకుల కంఠేయు కృతజ్ఞుడను. వారి యువన్యాసము వాకలి సంపదమును గలిగించింది. స్వతః సంస్థానములో నింతపేరు ప్రఖ్యాతులను కడగిన సంస్థానాధిపతి కోరగా సంగీతంపదముల వారంటి వారికిచాలవచ్చును. నేను 1909 వ సంవత్సరములో బెంగళూరునకువచ్చి నపుడేది మహావిజ్ఞాన విద్యావ్యాప్తికి చాల అవకాశమైందని తలచియుంటిని. మహాభావులకు యోగులకు, కవి సార్వభౌమలకు న త్యంత యాత్మసాకారముగ నుండుటయే, గాక ఈ ప్రజలకు ప్రకృతి కాత్మకేతనమును, చారిత్రాత్మక పరిశోధనా నిపుణులగు పండితులకును గూడ చాలయిత్రమైన మైసూరు అంతియగాక రాజసామ్రాజ్య విద్యారంతులు విశేషప్రాప్తి నిష్ఠాసంకుల ఈజేతమునకు పూర్వకాలమునండియు నాచారముగన్నది. విద్యాభ్యాసాభివృద్ధుల కిక్కడ పట్టక అవకాశమున్నది. అంతియగాక నిత్యప్రజ్ఞాశాలలో వలెనవట ప్రతిభాసంపదములకు భారతప్రభుత్వ రాజకీయము లోనే ముగిసి తేలుచుండవలయు అవశ్యకత లేదు.

కాత్మీయ సాంకేతిక విద్య

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారికి ముందుదండి కల నే సాంకేతిక కాత్మీయ విద్యలనతి విశేషముగ నభివృద్ధి నొందించెదరని నేను చెప్పగలను. ఈకాలపు విశ్వవిద్యాలయము లన్నియు నీకన్యత నలంబించుచున్నవి. అది యెంతయు స్వాభావికము. అంతియగాక మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారి కాత్మీయసాంకేతిక విద్యల విశేషముగ హెచ్చరించుట కింక ప్రత్యేకకారణములు గూడ నున్నవి. రాష్ట్రాధికారమున నన్నివిధముల హెచ్చరించవలయుననది వారి మహోన్నతతము లలో నొకటి. సర్వాధికారము వేరములో కాంతిని స్థాపించుటయే వారిపనియు. పూర్వదినముల గడచింది. ప్రభుత్వ ప్రజల ప్రభుత్వ పరిపాలనాధ్యక్షులుగా నున్న కాని ప్రభుత్వము ప్రజల పరిపాలనాధ్యక్షులైనది వాదించు ఆలోచనలు తొలగి ప్రజాభివృద్ధికి ప్రజా సంరక్షణకును ప్రభుత్వ అధిక సంపదను జటి సంపదను వినియోగించి జేయుటకే ప్రభుత్వము వారేర్పడిరని ప్రోత్సయగ మేలెంచింది. ఏదనితేక నిధికారమును చెబుచుండుచుండుటయే ప్రభుత్వమువారి యాద్యమని చెప్పవలెనుటకు నివృత్తతను వినియ. అయిన నిటీవల సాంఘికవాదుల ధోరణి జుంతయు నీయదర్శము వంకకే దిగుచున్నటులుండ ప్రార్థన మొరకాలము క్రిందటికిందీయ ప్రార్థనముల నతి యావరించినది. ప్రజాతీతమున కన్నివిధముల ప్రభుత్వమువారే సంరక్షణ కర్తలని ప్రజల పూర్వకాలము నుండియు తలంచుట ఆచారమైనది. ఆకాలము దొక్క ప్రభుత్వసంస్థాపనలే అచంచలములుగ నుండుటవలన వారలైంది యుండవచ్చును. కారణమే మైసూరు నిజమునూత్ర మట్లున్నది. అప్పుడువచ్చుచున్న చిత్రాత్మక చక్రవర్తులలో నెల్ల తెలివైన వాడని కీర్తిసంపద. ఆతడు ప్రజలకోక ప్రోత్సయమును, సామాన్యభావము ఏర్పరచుట కంతయో ప్రయత్నించెను. ఇది రెండును జేయుయొక్క వికచక్రమున కత్యంత అవశ్యకములని అతడు గ్రహించెను.

ప్రజల యాదోక్షన అంతగా లేకపోయినను మైసూరు ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రపాద్రామిక స్వాభావిక సంపదాభివృద్ధికి తగిన ప్రయత్నముల నొనరించ సమకట్టిరి. ఇందువలన ప్రజల భాగ్యంతులగుటయు అందువలన రాష్ట్రపాద్రామిక హెచ్చుటయు సంభవించుటయే గాక ప్రతి కర్మాలయమున, పాద్రామికాగారమున, ప్రతి ఇంజనీరి కార్యాలయమున, గనుల సంస్థాపనయు ప్రతిశిక్షణకార్యమున గూడ కాత్మీయ సాంకేతిక విద్యార్థులకు విద్యాభ్యాసక ప్రజ్ఞాశాల గుండగలవు. కేవలము గ్రంథాలయములవలన, రసాయన కాలాభివృద్ధులకు వలనను ఎన్నటికి

నతికయింపనేరని కాత్మీయ పరిశోధకజ్ఞానము నీటి కలన పరిశ్రమకలిరి లభింపగలను. పాద్రామికాభివృద్ధిని విరాజిల్లు సంస్థాపనమేక వినివంతనే ప్రజల భాగ్యంతులను నుత్సాహమున జనింపగలదు. అట్టి యుత్సాహము పుట్టినతెక ప్రభుత్వమువారు స్థాపించిన భారతకాత్మీయ కళాకాలముటి సంస్థాపనల చాల యువమోగ కరములుగా నుండగలవు. భారతీయవిద్యార్థులు పారిశ్రామిక కాలం దభ్యాసము జెందగోరి కర్మాలయములకు పారిశ్రామికాగారములకును బోక నెంచగా హిందూజేతములోగాని ఇంగ్లండులోగాని వారి నెవ్వరును జేర్చుకొనకున్నారను ఫిర్యాదులు గత 15 సంవత్సరముల నుండియు చాలతరచుగ వినుచుండును. వారిసేతులు ఆమెరికా జనానులకును మరెంతయుండి మరెన్ని జేతములకును బోయిరి. అట్లుపోయి మంచి అవకాశములు నీటి అచటి పరీక్షలం దుత్తీయలే వచ్చినవారికి జేతములో యువోగములు లేవున్నవి. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము దుత్తీయలకు వారికిగూడ సీగిలేయే పట్టంతునట్లు ప్రభుత్వమువారు తగినన్ని సంస్థాపనల నిర్వహించింది నేను చాల అకాభంగము నొందవలసి యుండును.

ఇట్లుంటిని విద్యయొక్క వాద్యజ్ఞాన ప్రోత్సయముగాని నైతికగుణభ్యాస అవశ్యకతగాని నేను నిరసించితిని తలంపవలెను. అవయోకరమును విద్య నేర్పుటయే గాక విద్యార్థుల కేలమతి ప్రోత్సయమును, వారిగుణము లతి అవారంతులముగను ఉండుటయు గూడగిన ఏర్పాటుల నొనరించు లెవశ్యకము.

విద్యాప్రాముఖ్యత నిర్యుక్తము వారితలవాగుగ గ్రహించుట ప్రకంపనీయము. ఇదంతయు చాలతరచు మహారాజుగారి యభిప్రాయములననే కలిగినది. ప్రస్తుతము ప్రతిజేతయందును ప్రభుత్వమువారు విద్యావ్యాప్తికి తమ యుత్సయభక్తియు లలో నెల్లఫలితమైందిని తలంచుచున్నాను. ప్రజల సత్వీకరణ కలిగితేయంత యుచ్చస్థితికి దెచ్చుట కది అచంచలమైన గ్రహించుట కలననే వారట్లుజేయుచు న్నాడు. విద్యావ్యాప్తి బట్టియే నాగరికతావ్యాప్తి యుండును. విద్యావ్యాప్తి లేనిది నాగరికత యలడనేరదు. విద్యాయున్నపుడు నాగరికత తప్పక యలవడి తీరును. ప్రస్తుత విద్యారంతులము ప్రకారము విద్యావ్యాప్తి కిక్కడ నుండునని తెలియుచున్నది. మరలో నన్ని యావారంతులముల నుపయోగకరములగు ఆలోచనలను, భావములను నూచనలను, నూతనములను ఇప్పటివారికి గాక నన్ని కాలములవారిని నన్ని జేతములవారిని ప్రజ్ఞాపెట్టి యావలె మనసిక, భారత, నైతిక ఆభ్యాసకర్మలగుండునా సామర్థ్యముల నతి విశేషముగ పెంపొందించునట్లు జేయుటయే ఇప్పటి విద్యాభివృద్ధి కాదర్శము. ఇదివరలోకంటె నిక ముందు హిందూజేతములో విద్యాభివృద్ధి కెక్కుక ప్రాముఖ్యత నియ్యదినము లింతలోనే రాగల విని తలంచుచున్నాను. అట్టి యావశ్యకత గడచిన బిలోవా మహాసంగ్రామమువలన భాగుగ బోధపడినది. మనవానికి సంభవించిన మహాప్రళయములలో నిదియొకటియేయని నది యువమోగకరములగు అంశముల నన్నిటితో తెలియబరచినది. ఈ యుద్ధపాతములను గ్రహించి ఇకముందెట్టి యుద్ధములు ను సంభవించకుండ ప్రజల ఆప్రత్యక్షదేవుడు గాకయు మనము సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుము. కాని ప్రస్తుత మిదివిషయమంతసంపాదనముగలేదని నే నొప్పుకొనెదను. ఎలవన ప్రపంచములో దుష్టములగు జేతము లుండునంత కాలమును బలవత్తర జేతములు వాటి నాక్రమించునట్లుట పారాధుమంతులమవు. ఇందును గూర్చి ఉన్నయదావారణములెచ్చెను. అంగ్లజేతము పర్యంతో యుద్ధముజేత ప్రకటించినపుడు నేను లండనులో నొక ఆస్త్రియ ప్రార్థనగదని గలసికొనుట తటస్థించెను. అప్పుడతని, “జర్మనీ హిందూజేతముమీద గూడ కన్ను వేయలేదుగా?” అని నేనడిగితిని ముప్పొక్కమంది ప్రజలు తనజేతికిందనుకుట మహాపుణ్య ఫలమని జర్మనీ తప్పక సంపాదించు విని యతడు చెప్పెను. యాత్రయ్యత్రము నాకు మంచుగుణపాతమును నేర్పినదని నేను చెప్పవలసరములేదు.

యుద్ధము దానిఫలితములు

మన జేతములందఱి యుద్ధమువలన నొకయంశమును భాగుగ గ్రహించవలయునని నేనుకోరెదను. తగినప్రయత్నముల నొనరించి యుండలకు కలసి కట్టుగ పుచ్చిన నొకటి మహాత్కార్యములనైన సాధింపగలరని మనకు యుద్ధము బోధించుచున్నది. వివిధ జేతములనుండి కోటానుకోట్లు ప్రజలు దుష్టద్యములకు మహానైపుణ్యముగ నేర్పడి నాముగు వర్తనముల నుండియు నెడతెరపితేక నిదివల ముఖ్యము ఇదియూకాకమను

భేదములేక నెల్లదేహిని. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, ముద్రులు నైసియు నీరు వారసక నన్ని తరగతులవారను, అన్నివృత్తులవారను యుద్ధములో ప్రవేశించిరి. అట్లు ప్రవేశించినవారట్లుండ ఎన్నికోట్లు ప్రజలలోవారికి కలయు యుద్ధసాను గ్రుంతులయారనెని పర్యవేక్షకులరై రాములుగ నోసిరి. ఇంతియగాక నింక నెంతమందియో ఆనుపక్రమంలో దెబ్బలు తగిలినవారిని, కోగములు కచ్చినవారిని, జోషభరితస్వతేయునిమిత్రము నియమించుటది. యూరపురందరి మేధాసంపన్ను లండలుగూడ నీయద్ధము నిమిత్త మెంతయో కాలమును, శక్తిని వినియోగించిరి. ఒక్కజేతమే యుద్ధము జరిగినన్ని దినములును యుద్ధము నమిత్త మొక్కోకోటానవ 80 లక్షల సాధనములను వ్యయపరచెను. యుద్ధ సన్నాహముల మరల నుపసంహరించు కొనుటకు 50 లక్షల సాధనములను వెచ్చించుచున్నది. ఈప్రయత్నములను, ఈవ్యయమును ఈ ప్రతిస్థాపనలను నీటన్నిటిని భాగుగ గ్రహించ నూహించుటకైన దుస్సాధ్యములుగ నున్నవి. అయినకు మహాప్రయత్నము లన్నియు నెక్కినోకరు చువుకొనుటకు జేయబడినది. ఇదియే మనవారి యభ్యుదయార్థము వినియోగింపబడి యుండిన నెంత భాగుండియుండెడిది ప్రపంచ ముండవలనైన నిలువద దొరుకునిమిత్ర మింత ఘోరకార్యముల చేయవలసరము లేకుండెడిది.

అయిన నింతవేగము నిర్మితము నయగునట్లు లేదు. ఇప్పటినిర్మిత యుద్ధచక్రమునలే నే మహావివరీతముగా నున్నదని వివిధ వాదములు చెప్పుచున్నాను. జీవప్రపంచమంతటి సీరితీ నతి వివరీతముగ మహావ్యాపకములను నొందించుటవలన కొన్ని దినము లీయభ్యుద్ధితి ఇట్లుండుట తప్పదు. పూర్వముకంటె నెంతయో హెచ్చుగ నన్నివిధముల గలదని సంపన్నత నభివృద్ధి నొందిన కలయునని వివిధజేతముల పాలకులందఱును ప్రయత్నించుచున్నట్లు నూచనలగున్నించుచున్నది. ఇంతవరకు దుష్టములగున్న కోటానాకోట్లభారతీయులు బలవత్తరముగ నొనరించి తమకు జేయూరగనుంచుకొను గ్రేయలిటకు తగిన ప్రయత్నించునకుట వ్యభావికము. ఇంత నిస్సాహాయ్యులై దుష్టలక్ష్మియునను, నిలువేతమునను నొందు మహాజన సమూహమును బలయుతమును, భాగ్యవర్తులగునను జేయుటకు తనకును భారతభూమికిని ఆత్యంతావశ్యక ము గ్రేయలిటకు గ్రహించినది. యూరపు జేతములో నెన్ని ఏప్లములు గలగునో, ఎన్ని బోలెలెక్కు ఉద్యమములు బయలుదేరునో, చెప్పవలయు గాని ప్రాప్తవంతు నాగరికత కంతమను యభ్యునిలయుగ నున్న భారతజేతమున ముద్రము నకాలమున, తన ప్రయత్నముల నొనరించు నెడల నట్టి అవివేక కార్యములు ప్రోత్సహించ బడకలవు. వివిధ కళానైపుణ్యములకు విజ్ఞాన సంపదకును, సామర్థ్యాతిశయమునకును, మానకార్య మహాగుణములకును గూడ భారతభూమి తక్కిన జేతములన్నిటికంటె నెక్కువ అనుగుణ్యతజేతముగ నుండుననుటలో వింతలేదు.

ప్రతిస్థాపన - సమాకారము

కాని తగిన ప్రతిస్థాపన లేకుండునెల నీఫలముల నొందుట కష్టము. దుష్టములను, దురుద్దయములను తలయెత్తవచ్చును. అందువలనంటివేరును సంభవించకుండుటకు ప్రజలందఱును నైకమత్యముతో న్యోగ్యులనాకారముగ మెలంపించుట వాటికి విద్య నేర్పవలయును. వారి విద్యాభివృద్ధి మట్టియొద్దే నాతో నెప్పుడును బడవలయును. ప్రతిస్థాపన లేని ప్రజలు భావపడనేరరు. వారు కేవలము నేరములుగను ఆభయముగను నుండి విద్యాభివృద్ధిలకును భాగ్యంతులకును నేరజేయుచుండవలయును. సమాకార వింతలే ప్రవర్తించుకు ముందెట్టికి రానేరరు. ఏ విద్యావిభానమువలన ప్రజల ప్రతిస్థాపనాకీర్తియు సమాకారోత్సాహము నతికయింపనేరదో యట్టి విద్యావిభానము లోపభూయస్యులుగ నుండవలయును కనుక దాని వెంటనే ఖండించ వలయును.

మంచి మేధాసంపన్నతయు సత్సమీక్షనా సంపదయు గలవారికి హిందూజేతములో కొంతలేదు. అంతియగాక హిందూజేత ప్రజలు తెలివితేటలలో నెక్కిన సీరితీ గాదు సరికదా మంచి ఓపికతో మనజేయు వారనియు, మితముగా త్యయము చేయువారనియు, నెక్కుదిగా నుండి దీర్ఘ చింతనము చేయుచు రనియు, చాల మంచి స్వభావముగలవారనియు నేర్పొంక గాంచిరి. ప్రజలలో ప్రతిస్థాపనాకీర్తియు, సమాకార సామర్థ్యమును లేకుండున వారినిచెప్పితినికచ్చిరి. ఈవాక్యముల నెవ్వరును కాదనకలరు. కొంతయూచి నాకుమును ఈసత్యవాక్యమును మరుగుపరచవలయునని విశేషముగ ప్రయత్నించుచు న్నారు. అట్లుజేయుటలో వారినిని మంచింప యత్నింపలేదు. కాని తాము మాత్రము వందించుచున్నాను. ప్రజలను వందించుచున్నాము. అందువలన వారియాదర్శము లన్నియు

జట్టనే మార మందులము తేతన కర్మకరమగున జేసి యొకటి విడుదలమగును తటస్థమయ్యును. ఆదేశ్యజ్ఞములు రెంటికినీ కర్మకర్మ మేర్పడినగాని వాటి యొకవర్తనము పాతకములు.

ప్రజలు చాల నులభముగ చెప్పినట్లు విందురు. వారి కలన నెట్టి యిచ్చుకము లేదు. వారు ప్రతిపాదనల నతిగౌరవముతో జూచి వాటిలో చేరదను. కాని వారి నందునని ప్రోత్సహించి సంఘసేవార్థము పయోగించి మనవారు మనలో చాల తక్కువగనవచ్చును. అట్టి సంఘసేవలో గోష్ఠీగారు స్థాపించిన హిందూజాతీ సేవక సంఘముకట్టి కొంతకాలమునకు నిలిచి నది. ఇంక మనశాంతి ఇట్లుండే క్రైస్తవులను చేయుచున్నారో చూడుము. వారు హిందూజాతీయలో విద్య నెంత విశేషముగ వ్యాపింపజేయుచున్నారో మనకుల చేయవలదు? ఈ విషయమున నొకవిన్నపము చేప్పగోరము తీరికల విద్యార్థులను నిలిచి ఉప వ్యాసముల యాజ్ఞమున, బోధనా కర్మముల యాజ్ఞమున, వివిధ తరగతులను పాఠశాలలను స్థాపించుటకును విద్యా వ్యాప్తములో నహింస యొనరింపవలసిందని ప్రభుత్వమువారు కోరరాదా? న్యాయవిధుల నము కానన నిర్మాణము మొదలగువాటిలో అధికారుల నహింసము విశేషముగ గోరుచుండ లేదా? విద్యా విషయమున నిట్లుచేయరాదా?

వివేకవర్ధకుల ప్రకారము రాష్ట్రము విద్యకు విశేషముగ వ్యాపింపజేయవలయు నెడల ఆదాయ మార్గముల నిరంతరంబై విశేషముగ పాపించుటయో లేక ఉచితముగ వసలేయు అధికారుల సహాయమున గోరుటయో చేయవలయును. రెండవ యాచాయము ఎక్కువ ఫలాన్నిచ్చును నాయాలోచన. దానినెల ఆధికారుల అపయోగింపరాదు? కాని అధికారుల సహాయమున గోరునపుడు వారుచూడ రాష్ట్రములోని వారే యనియు చాల గొప్పవర్తనయొనెంచి ఆలోచనముతోడనే తగిన యోచనలును చేయవలయును.

విద్యా సంస్థాపనలు నిర్మాణ కాలమున నహింసకరముగా విద్యార్థులకు బాగుగ నలగునట్లు ప్రత్యేకముగ పనిచెట్టి ప్రయత్నించవలయును. పాఠశాలలందు, కళాశాలలందు, విశ్వవిద్యాలయమునందును విద్యార్థులందరును గలసి మెలసి యందునట్లును వారిలో సంఖ్యభారము వచ్చి వృద్ధియొందునట్లును జేయుటయొకటి ఒకమార్గము. ఈవిషయమున ప్రత్యక్షముగ తగినవర్ధకుల సహాయము విద్యాకాంక్షాధికారుల కిచ్చవలెదనని తలంచెదను. చుట్టుపక్కల మనకల విశేషముగ నుండకుండ భయములేకు గాని విద్యార్థులకు నాయకత్వము నహింసచుట్టు యందును ప్రజలతో గలసి సంఖ్యభారమున మెలగుటయందును ఇప్పటికంటె చాల ఎక్కువ సామర్థ్యముండవలయునని నేను చెప్పవలసియున్నది.

గతప్రఖ్యాతియందు మూఢ విశ్వాసమునుంచి.

స్వచ్ఛావిద్యా వ్యాప్తిలన గలుగు లాభము నీజేయుట బాగుగ గ్రహించలేనది నేను తరచు కలంచుచుంటిని విశ్వవిద్యాలయములందున్న విద్య కర్మకర్మనియు, అనేక పద్ధతులనుబట్టియు మనమునకును కర్మకర్మముగ నాలోచన జేసి తరచునుజ్ఞముగ నడువ జలయుట యొకటి నాకు చాల విచారకరముగ తోచుచుండును. వారేయో నగము మరది పోయి ప్రార్థనార్థములబట్టియే పోయియుండును. వారు ప్రకటన శృంగారముకట్టిని మార్చివేయ నెంచెదను గాని ఏకాలమున కెట్లుండవలయునో యెట్టి ఆరీతిని మారకాలను. అట్టివారి కే మార్పును గట్టును. తమ పూర్వలక్ష్య విషయములందును కట్టి కడపటి మాటలకునుగాదా నాయాలోచనగ అన్ని యంశముల నెలుగుదురి వారు తలంతురు. వారి మేధా సంపన్నతను విజ్ఞానమునబాధి మనము వారిపాదచర్య చేయుటకైన పనికి రాదును. వారు పోయిన మార్గముననే జాగ్రత్తగా పోక అయినయియు లేవన్న కమ్మనదనో యెత్తుకొని పోవుచునయి వారిభయము. (నకేవలము)

మెలయ చందనము గనేరియ

అను నెగరొగమునకు చురారు, కర్మము లేదు. వీధిచారిలో పనిలేదు ఎటువు, తెలుపు, కన్ను, అను మూడు విధముల నెగరొగమున మూడు పూటలలో మాన్యును. అనేక రాజకీయములలో వాడబడిన గొప్ప జ్ఞాపకము. నెల దర్శి-1-కి రు 2-0-0. గంధర్వపార్వతీ, రాజముండ్ర.

(1251)

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు ఈనెల 11-వ తేదీ శనివారం రాత్రి బెడవాడలో ద్రావతివస్త్రావహరణ నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. రేల్లు మామూలు ప్రకారం శ్రీలకు 9-8-0. అన్ని తరగతుల టిక్కెట్లు నాటకాల కర్మ శనివారము ధ్యాన్యం 2000 ల గాయకు ఆమృతమును. (1814) తె. పట్టాభిరామమ్మ, కార్యదర్శి.

స్థానికాది వార్తలు

మదరాసు యూని వర్సిటీ:—ఈ నెల 24-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు నే నేలు పర్వత సమావేశము జరగును.

గుర్రపుడెక్కలకు వారలు వెల్లుబు:—కలకత్తాలో గుర్రముల డెక్కలకు వారలు వెల్లుబు కేర్పరచబడి నది. అధికారమునుగాన కూడదని బండ్లకారు దొరకనము వారికి (వాసిరి. అది నిర్బంధమున వైత్యులనిది.

మున్యసికల్ కవున్సలరు పిచ్చు:—మోక్షోద్ధరణ టి. వి. ముత్తకృష్ణయ్యగారు 21 వ దివిజన ఆవగా టిల్పాకు వ్యా మున్యసికల్ కవున్సలరు కవచి అధ్యక్షులుగా నుండెదరు.

ప్రథమాఖిలభారత గ్రంథాలయము సభ:—శ్రీ శనివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు కొండినెట్టిపిల్లి నెం రి రు గల బారిష్టరు బంగుటూరు ప్రకాశముగారి యాధీన హాలులో ఆహ్వాన సంఘమువారు సమావేశ మయ్యెదరు.

ఆంధ్రా శ్రీ మయున పుసాహారములు:—నేటి నుండి ఆంధ్రా శ్రీ మయున (821 తంబు నెట్టిపిల్లి) పుసాహార ముగాను ప్రారంభింపబడినది. మధ్యాహ్నము 12 గంటల మొదలు సాయంకాలము 6 గంటలవరకు నుండును. అన్ని పార్థములను చేతితో తయారు చేయుటకుని కార్యనిర్వాహకులు చూడ వ్రాసిరి.

రైలుబండిపోటు:—కానాదగరమున్న గోపాల నయ్యుడ అదవివంగుల అర్ధరాత్రివేళ రైలుబండి కాపివేసి బండిలోని యిత్రదినపుటకు యిత్రదీ పాడిమేటల నడవారిం చిరి. పోలీసువారికిని వొంగుటకు పోకు జరిగినది కొంతమంది కానిస్టేబులకు గాయములు తగిలినవి. వొంగుటలో యిర్లకు గాయములవలన చనిపోయి. కడమర్లకు పట్టుకొనబడినది.

ముత్యాలపేట మైక్రాము లిబరరీ అసోసి యేషను:—ఎల్లుండి యాదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పాఠశాలాభరమున ఆసోసియేషన్ మొదలు 44వ తాళిలో నాటకమును ఆరవమున ప్రదర్శించెదరు. నల్లా గురుస్వామి నెట్టి. టి. ఏ. టి. ఎల్., గారు ఆగ్రాసభా కర్మము నహించెదరు.

దేశీయప్రాగ్ననసమాజము:—ఈ అక్టోబరునెల 12 తేదీ ఆదివారము మదరాసులో రామకృష్ణకవిగి నెం 1 భవనమున విద్యార్థులకు ప్రార్థన తరగతియొకటి ఉల్ 11 X 11 సమావేశమగును. ఆ దినము మధ్యాహ్నమునవే 3 X 11 స్త్రీ టిక్ మత్యమొనరిపి 29 నెం. భవనమున (విద్యుదాద) ప్రార్థనకర్మ జరగును. శ్రీ పూర్వ యనీశ్వరయ్యగారు ప్రార్థన నర్పెదరు. శ్రీ పూర్వ టెల్లరు దయచేయ (ప్రాగ్నము.

మదరాసు హిందూసోషల్ రిఫారము ఆసోసి యేషను:—ఈ నెల 18-వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆద్యన్ క హాలులో సామ్యకర్మ కర్మ సమావేశమగును. కచ్చుకళాశాలకుంటి కళాశాలలోని హిందూపాఠశాలలోను జాతిమతభేదములను పాటింపకుండ విద్యార్థులకు చేర్చుకొనుట వాంఛియును రావుబహదూర్ టి. కందస్వామి నెట్టిగారి కొత్త కళాశాలకు ప్రతిపాదించెదరు. గా. ఎన్. శ్రీవాంశయ్యగారు గృహనివాసికర్మము నహించెదరు.

హిందూ ప్రచారకసభ, బొంబాయి:—ఈ సభవారి క్రయశ్చయములన నీనెల 1-వ తేదీన జ్వరించు జ్ఞాపకాలయధికారులగు డాక్టరు భాస్కర సవాకర గోవిందగారు, వారిభార్య రామాబాయిగారు, వారిపుత్రులు “విష్ణుగోవింద టి. ఏ. మాధవగోవిందగార్లుకు గ్రయ ప్రకరమును వివరించి హిందూమతమున తిరిగి ప్రవేశించి. వీరితో వీరిబంధువులు మతముగారు హిందూమత స్వీకారము గావించిరి. వీరునెల్ల టి. వి. వైద్య టి. ఏ. గారు తమగృహము నకు విడిచి, తగిరితి కాదనించి, పునఃసంకల్పము యజ్ఞోపవీతధారణము చేయించి.

వంజాయ: లీఫ్ వండు:—ఈ నిధికి సహాయముగా సాంద్య మహిళా శిశుప్రదర్శనము జరగును. శ్రీ శనివారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు వన్యశనీరాయి సీతాకళ్యాణ కళాశాలవేషము చేయును. ఎల్లుండి యాది వారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు శిశువార్తా మహిళాభిగ్రహిణి వేషము. శ్రీలకు ప్రత్యేకము మేర్పాటుచేయవలెను. టిక్కెట్లు మైలాపూరులో కాంకిన్ అడు రాజన్ గార్లయొద్ద, తిరుచికోటి కోయ బుత్తుకు కృష్ణయ్యుల చెన్నారెంటుగారు బ్రాడ్వే కళాకర్మయ్యల కస్తో రెంటుగారు, సాంద్యమహిళాలోను దొరకును.

ఆయుర్వేదీయ సార్యజిగసభ:—భృంగిరి జయంతి సందర్భమున కరవవాకము మోక్షోద్ధరణ టి. ఆర్. సి. మైక్రాము భవనమునందు నేను సాయంకాలము 5-30 గంటలకు సి. ఎన్. గోవిందరాజ మొదలియారు టి. ఏ. టి. ఎల్., టి. వి. ముత్తకృష్ణయ్యగారు, టి. ఏ. టి. ఎల్., కే. నరసింహయ్యగారు, టి. ఏ. టి. ఎల్., వైద్యులకారడ కే. జి. పటేళ్ళ కశ్రి గార్లు ఆయుర్వేద ప్రయోజనము గూర్చి యువనవ్యసిం చెదరు. వి. మానీలానుజీపిల్లి టి. ఏ. టి. ఎల్., గారు గాగ్రిస వాసికర్మము నహించెదరు.

సర్ అల్లెగు రహీముగారు:—మానాభామూర్తి 5వ అల్లెరహీముగారు ఈ నెల 9వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు మైసూరునగరమునకు వెళ్లిరి. రైలుబండి 15 నిమిషము లాలస్యముగా వచ్చినది. శ్రీభక్త్యభ్యుక్తు హంబావల సేనసాహేబు గారు ముప్పగువారు స్వాగత మొనరిరి. శ్రీభక్త్యభ్యుక్తు డిప్యూ యూనివర్సిటీజస్ట్రీగి వి. నులస్వామియ్యగారు ముప్పగువారు వచ్చిరి. టి. ఏ. టి. ఎల్. పుచ్చమూలాలంకృతుల గావించి శ్రీభక్త్యభ్యుక్తులందుకు గోవిందాయిరి. వారము మాడుదినములందును కాన్వోకేషను 10వ తేదీన ఉదయము ప్రారంభమగును. 78గురికి పట్టు లియ్యబడును. 10 తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ప్రతినిధిసభ జరగును. ఆదమ నపుమ ముఖ్యవిషయముల కొన్ని చర్చించవలెను. ఆ బండిలోనే టెం గురుకు నుండి భానుబహదూరు హాజియస్వామి నేలుగారు కూడవచ్చి. మహారాజావారు వారివ్యాపార సరళి విభింపించుటచే ప్రజలనుగాద వారిని చాల కొనియాడి.

రైలు పనివాండ్ర సమావేశము:—7 తేదీ మంగళవారము నాడు అనకాపూలో పనివాండ్రసమావేశము జరిగినది. చాలమంది వచ్చిరి. మండల కార్యదర్శి ఆర్యగారు సభను ప్రారంభించిరి. సభాసభ్యులమును కల్గి గారు వివరించిరి. రైలు పనివాండ్ర సంఘము నేర్పరచుచున్న సంకల్పము. పాశ్చాత్యులను భారతీయులనుగాద సభ్యులుగా నుండును. మాడు రైల్వేల ప్రతిభులు మాత్రమే ఆదర్శము కల్గి.

ప్రయాణికులు:—ఇటలీకి వెళ్లగోరు వారందరకు ఈ చేతమునం దాయానగరములందున్న యిటలీ రాజుబారుల కర్మమునకిచ్చిటకు బడయవలెం 'వంజాయకుంకి చెన్నపురికివచ్చి యిక్కర చేతములకు కూలివనికి వెళ్లగోవవారు మొదలు కులాలు దొరకనమునా ఆచయిటి బడయవలసియుండును. లేని వో స్థానికాధికారులు వ్యాసునియ్యగారి ప్రతినిధులనిది

కడవికరాత్రి ప్రావెవర్ పరగు గురురావుగారి కర్మములో బాలబాలిక లొనరించిన కార్యములు బహు ఉక్రము లైనవి. ఏనుగు ఒకమూల వెట్టియును వెట్టికండి ఘంటకు తెచ్చి బల్ల వై కాళ్లకుమోపి ఘంట భర్తి చేయగానే యొకబాలిక పల్లెకములో కొన్ని ఫలములు తెచ్చి బల్లమీద నుండును, ఏనుగు ఆ ఫలములను భక్షించునంతలో బాలిక ఘంటకు వెట్టిగో నునిచి వేలు స్పర్శమున యుంచినయ్యును. తోడనే ఆత్మలమును బాలికతో కంది బాలిక లోనికి వెడలిం వివక్ష మరల ఘంటవెత్తుకొని వెళ్లి బల్లమీద నాలుగు గాళ్లుమోపి ఘంటా నాడయిదేయును మరల బాలిక భక్త్యములు తేగానే వారిని భక్షించిన వివక్ష బల్లవై కూర్చుండుట కరతాళస్వరల కర కాళము కలిగినది. ఇదియునుగాక పింహములు పులులచేయు వలము మిగుల ఆహ్లాదకరముగా నున్నది. ఇందలి మృగములు బలముడిగిన బక్కని గాక మదింది మహా భయంకరముగా నున్నది. తరచు ఆడించు వారివై కడనుంకించుచుండును. ఇట్టి జంతువులను విచ్చలవిడిగా కడలి వారి మధ్యమున నిలిచి యాడించెడి వారి వైద్య సాహసములు ప్రశంసనీయుములు. దీనిని భారతీయు లందఱు డి)త్వానాపర చెదనని నమ్ముచున్నారము.

విదేశ తంత్రీవార్తలు

[తైటరు - ఏ జి సి]

ఫ్రెన్చుము

సంస్కరణ సంఘపు విచారణ.

ఫర్ మైకేలు ఓద్యయ్యగారి సాక్ష్యము.

లండను, అక్టోబరు 7:—ఫర్ మైకేలు ఓద్యయ్యగారు నేడు సంస్కరణ సంఘమువారి యెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు మెచ్చిరి. ఇప్పుడో నేటికి వివిధ రాష్ట్రపాలకులు మాంటెగు ప్యూపు డివీజియందలి ప్రభావశక్తి ప్రాయముల సంగీ కరించిన నుడివి. కేటలు పాశ్చాత్యులుగాని కేటలు భార తీయులుగాని ఇండియా పరిపాలనమును వహించి-వో సమీ పుగ్రము కావాలి. వా రభ్యయము కలిసి కనిచేయ కల యును. ప్రభుత్వవ్యవస్థను పాశ్చాత్యుల సంఖ్యయో ప్రభా వముగ నుండవలయునని కరిగిరి. చివ యెడల ప్రభుత్వవ్యవస్థ యిదివఱకును రీతిగ నే జరుగకలెన. భారతీయులు తమపాలనా నాచుధ్యయము చూపించి భారతాదర్శములను విశిష్టతనీ కొ నుట కు యె త్తు క య క కా క ము ల ను బడ యుట కు మృత్యు మే పా ల నా ధి కార యు ను వికేతనముగాన గోరెన కేవలం వారికింక నపేరుకరమే యగును. పరిపాలనా కాఖిలండు యెత్తుక ప్రమేయమును కల్పించి భారతీయులను ఆంగ్లేయులను కలిసి కనిచేయవలయు నని నూచించిన మెచ్చిరి. పోర్టు ననుసరించినవో వారియందే కిము నులభియగ నెరవేరును. వారు ఆంగ్లేయులతో కలిసికని చేయుటవలన నెంతయో యనుభవమును పొందగలరు. ఆంగ్లే యుధికారుల యనుభవమును సాచుధ్యయము వారు పొటించని యెడల ప్రజలయొక్క జేమమున కది భంగకరముగ నుండును. ప్రజలయందలి జేమమును ఆంగ్లే ప్రభుత్వము పొటించవలయును కాని ఒక రెగవారి యెడల ప్రకారము నడిచినయెడల వారి క్రధానోద్దేయమును భంగము కలుగును. వారెట్లు చేయకూడ ది. ప్రభుత్వమువారి క్రధానమునాథు యొక్క జేమమును పొటించుట క్రత్యమైనప్పుడు ద్వంద్వపరిపాలనము కలన నది సాధ్యము కాకలెద. అభి యమును యే క ధ ర్మ బద్ధులైయుండి కలిసి పరిపాలనమును జరుపుటకు ఏలండునట్లు చాల వాక్యవహరములను నిర్ణయింపవలయునేగాని ద్వంద్వ పరిపాలనము నేర్పరచి కృత్రిమముగ భేదములను కల్పించ కూడదు. కావున ఆంగ్లే ఉద్యోగులకును భారతీయోద్యోగుల కును యేకవాక్యకీ, యేకద్యమ, ఏకాదర్శవీక్ష యుండు నట్లు చేయుట యుక్తము. ఆంగ్లేయులను భారతీయులను సమానసాహచర్యముతో కలిసి కనిచేసినవో చాలవరకు విక మర్యయను, ఏకాదర్శయను, కురుకును చాలయనుభవము గల గవర్నరులు 9 గురితోను 7 గుట్లు అభిప్రాయ పడిరి. ద్వంద్వపరిపాలనమునందుగల యనుభవములన్నిటినివారు తమరిపో ర్టులందు నల్లమింక కుండచేసిరి. కార్యనిర్వాహక కథయందు సగమునంది భారతీయులను, సగమునంది ఆంగ్లేయులను నుండవలయునని వారు నూచించిరి. అందు ఇద్దరు భారతీయ క్రతినిధులను, ఇద్దరు ఆంగ్లేయులను గవర్నరులు అందును. సాధ్యమైనంతవరకును ఆయిద్దరు భారతీయ క్రతినిధులను కొన్ని రాష్ట్రములందు ప్రజలేకానసభలనుండి యెన్నుకొనల యును. వారు యెత్తుకచుండి ప్రజలనుభిప్రాయములను కృత్రి మించువారై నుండవలయునని ఓద్యయ్యగారు నిజానరకు క్రతువువారికి క్రతుత్వమిచ్చిరి.

విలింగుటను క్రతువువారి కిట్లు వారు క్రతుత్వ క్రియిచ్చిరి:—క్రతుత్వము పెద్దజిల్లాలకు కాననకథయందు ప్రాతిని ధ్యము లేదు. వానికిత్రుకు ప్రాతినిధ్యాధికార మియ్యవలయు ను. అందరికి ప్రా తిని ధ్య ముండు నట్లు ని యో జ క కర్తయను లేర్పడినప్పుడు అధికార ని యు క్త కథ్యయము నియమింపవలసిన శుకనర కుక్కరలేదని చా లుమంది గవర్నరుల యభిప్రాయము. క్రతుత్వము కొన్ని రాష్ట్ర ములందు మృత్యుమే యిట్లు చేయుటకు సాధ్యము. అధికార సభ్యులను గవర్నరు నియమింపవలయును. ఆ నియమమును చివరకైగాను అంగీకరింపవలసియుండును. అందరి సభ్యులకైన సమాన హోదా గౌరవము అందుటకు నుక్తము.

కిల్లా క్రతువువారికి వారిట్లు సమాధానముచెప్పిరి:—నిజమైన ప్రజాప్రతినిధులు లభించి నంక కు ను వా రి కి పా ల నా ధి కార యు ని య్య క ల యు ను.

కాని యనుభవము లేనివారిని యధార్థ క్రతినిధులు కాని వా రిని అధికారము నిచ్చువో వారు దానిని దుర్వినియోగము చే యుటంద కిది కట్టుదిట్టముల నేర్పవలయును. విద్యాధికు లు క్రతుత్వమువారికి తోడ్పడరను నేరాశోకమును నపేరు కను. ఏలవన యుద్ధమునకు పైనిటలను చేర్చుట కేటలు వాన కులుల తోడ్పాటువలననే సాధ్యమయ్యెను. విద్యాధికులు మా డు తెలుగుగనున్నారు. ఒకరు కేటలు వినుఖంట, రెండవ వా రు కేటలుగ నుండరు, మూడవవారు మాత్రము తోడ్ప డుటకీర్తవడు చుండు. మొత్తముమీదగూడ మెచ్చుచుండి కేటలుగ నుండురని వారియనుభవము కలన తెలుపు చున్నాడు.

విల్లులూని సంకల్పముతో సంగీకరించుచున్నానని మాం టెపు గారికి సాక్షి జవాబు చెప్పెను. కాని అందు వివిధాధి పాత్రయములతో సంగీకరింపవలసినను. కాలక్రమమున భాగ్య తాయుతి క్రతుత్వము నేర్పవలసినను.

ద్వంద్వ పరిపాలనము ఇద్దరు యజమానులను కాముకొ అన వలసినప్పుడు నివిలు సర్వమువారు భయముచున్నట్లు సా ట్టి సర్ జి. డి. కిముగారికి సమాధానము చెప్పెను. ఇందుకలన నివిలు సర్వమువారు చేకములో నుండనే యుండవలసి చెప్పెను తమ కౌత పింపున వచ్చువో అంక సామ్యుభిచ్చివేయు మను చున్నాడు. అందు నివిలు సర్వములతోనికీ చేయవారు గూడ జంకవచ్చును. ఇప్పుడు ఇండియాలో పరిచేయుచున్న నివిలు ఉద్యోగులలో నూటికి 90 మంది తమకుమారులు ఆవల కింకయును మానదయే భావించు చున్నాడు. ఇది చాల నం తావకరము. వానికిటి భావము పోవునట్లు నేను చాల క్రమపడి కనిచేసితినిని సాక్షి జడిచెను.

ద్వంద్వ పరిపాలనమును తిసి చేసినయెడల చాలమంది రాజీ నామా లియ్యరని ఓద్యయ్యగారు సిద్ధపడెను. క్రతువు నకు సమాధానము చెప్పిరి. ద్వంద్వపరిపాలనము లేనియెడల నివి లు సర్వము యుద్యోగులకెట్టి అవమానము నుండదు. సంయుక్త పరిపాలనమునందు భారతీయులు చాలమంది యుండిననుగూడ నివిలు సర్వము యుద్యోగులకు సంగీకరింపవలయు.

ఆంగ్లేయుల యందుకు, క్రతుత్వమునందుకు గల విత్వ మము మంజులూని అల్లులకు కారణముగాని ఈ విత్వము ను యిదివఱకు వుండును. కంజాబుండు దురుయంతలేదని సాక్షి జడిచెను. అట్టిసిద్ధియందు ద్వంద్వపరిపాలనము చేరకరణమును చక్కగ జరుకకలగునా యని సిద్ధపడెను. క్రతువు క్రతుత్వంక విమరుదకరణండు కలుటకలయింక కుండ కులులలో కృతరహ రమున నిర్ణయించుకొను సాచుధ్యయము క్రతుత్వమున కుండవల యును. అట్లుగాక భాగ్యవహించువారు మరియొకరుగూడ నుండి యెడల వారిని సుప్రదించుటవలన కాలవిలంబము కలిగి చేకముకు అనర్థము వాల్చులదని సాక్షి జడిచెను.

ఆంగ్లే దేశపు సేన.

లండను, అక్టోబరు 8:—మాన్యుగు పోర్టు వత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—రీ కొట్ల పాముల సంకల్పమునకు ఆంగ్లే సేనకు కృత్యము కావలయునని ముత్రిగ్గమువారు కర్ణి తము చేసిరి. 1918-వ సం. కర్నములో సేను రి కొట్ల 20 లకుల పాములు ఖర్చుకడెను. ఇప్పుడు రి కొట్లు ఖర్చుపెట్టి నను 1918 వ సంకల్పములో నుండినంత సేన యుండదనెన్చిరిని కాధికారులు మూలగు చున్నాడు.

విగ్గండు స్వపరిపాలనము.

లండను, అక్టోబరు 8:—దెయిలీమెయిలు క్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—విగ్గండు స్వపరిపాలనా కానన మములలోనికి రాకుండ నాపుడల చేసి యుండిరి. అది సంధి జరిగిన రి నెలల కములలోనికి వచ్చునని నలుగురును భావించు చుండిరి. కాని అది వారముకొనిన దానికంటె ముందుగనే యునులోనికి వచ్చునని న్యాయశాస్త్ర వేత్తలు కనిపెట్టిరి. తురు మ్మము సంధి క్రతమునందు సురక్షముచేసిన నెలకునే కానన మములలోనికి రాగలదు. కావున ఆయువారముల తోటల గవర్నరు మెంటువారు సవరణను చేయవలసియుండును. నవ్వును ముత్రి కర్తయవారు క్రత్యకమృటివారి రిపోర్టును గురించి చర్చించిరి. ఆలపురు వారు క్రతులముగ నుండిన ముండలములను మినహా యించి కేక్రిన చేకమునకు స్వపరిపాలనాధికారమును చాల వరకును క్రసాదింప కలయనని కమిటీవారు తెలిసిరి. జనసం ఖ్యకు రిగిప్రతినిధ్య ముండవలయును. అల్బటరు ప్రాంత ములో నివసించని ప్రాచీన్దెంటు మరణమును రక్షించుటకు నేనేట్లు సభను కల్పించిరి.

రైలువేగనివాండ్ర నమృతట్టు
లండను, అక్టోబరు 8:—అమెరికా వత్రికాధికారుల విం దు సంకల్పమునందు లండనులో రాబర్టు సి నెల క్రతువు తివ న్యకించుచు నిటీవల జరిగిన నమృతట్టు చాల క్రమదకరమైన దని నుడివిరి. ఒక రెగవారికి రెగవారి క్షేపించుట మా నవలయును. క్రతులు కార్మికులకు యెత్తుక గౌరవముతో నా దించుచుండవలయును.

నమృతట్టునుంచుచున్న పద్ధాతమును గురించి అమెరి కా రాయలారి దేవిము గానుచుడివిరి. క్రతులు కాననబద్ధులైయుం డి ప్రజాకాంతిని కాపాడుటకు కృతనిశ్చయమై యుండిరి. నాగ రక తోకయంతయు నిండుకు ఆంగ్లే ప్రజలను అభినందించు చున్నది.

ఫాన్సు

నేరములుచేసిన జర్మను ఉద్యోగులు
విక్రయించెలి వారికా కయారు చేయుట.

పార్సిసు, అక్టోబరు 7:—హావాను వార్తాప్రకటన సం ఘము వారిట్లు ప్రకటించిరి:—మధ్య భర్తయ నల్లికమించి మహావచారము గావించిన జర్మను యుద్యోగులకు మిక్రతుం డలి కరము చేయవలయునని సంధిసరకులందు కలదు. అమెరి కావా రించునకు అంగీకరించుట లేదు. వారు న్యుతిలేకముగ ను న్నిను ఆయుద్యోగుల కాని తాన, కరాములు, అంగులు, దెల్లియమువారును కయారుచేసిరి. ఆవాదితానంతకు యేకము చేసి ఒక నెలలో యుద్ధనిర్వాహక సభవారికి సమర్పించెదరు. మారుమంది యుద్యోగులకు గురించి కరామువారు తమ వాది తాలో నుడవారింజిరి.

సంధి క్రము

జపానుదేశము

పార్సిసు, అక్టోబరు 7:—జపానువారు అక్టోబరు 15- క తేదీ ప్రాంతమునందు సంధిక్రమును ధృవపరచురకు. అట్లు చేసిన మహాదేశములలో వీరు నాల్గవవారుగ నుండురు.

ఆంగ్లే దేశము.

లండను, అక్టోబరు 8:—అధికారజ్యముల క్రతుత్వ క్రమ మును వచ్చినందున ఆంగ్లే సార్వభౌముడు క్యలోనే సంధి క్రతమును ధృవపరచ వచ్చును.

రుమ్మా

రుమ్మాదేశపు సిద్ధి.

లండను, అక్టోబరు 8:—రి గానుండి దెయిలీమెయిలు క్రిక క్రతికక్రిందివార్తవచ్చెను: బోర్ని విక్టరులలో యుద్ధముచేయు చున్న జనరలు నాదెసిగారి సేనతో వానదెనగోల్లు గాను కలిసిరి. వారు రి గామీదను దండెత్తకలెననియున్నాడు బోర్ని విక్టరులకు కరాజమును కలుగుచుండుటవలన వానతిగి దురం కములకు చేయుటకు ప్రారంభించుట కుక్తమైచేసిరి.

జనరలు దానిగూనుగారికి పోలో నేపు పొంగింకమునందు 15 కేలమంది బోర్ని విక్టరులు ఖయియీ దొరకిరి. 15 కేకములు కూడ లభించెను.

జనరలు దెక్కునుగారి క్రతినిధి జనరలు క్రాననపు గాకు హెల్సింగువర్చు పట్టుకమునకు వచ్చి. పోలండు, ఫిన్లండు కా జ్యముల స్యాక్రొక్రయమునకు దానిగూ గా రంగీకరించినట్లు క్రాననపు గారు తెలిపిరి. బోర్ని విక్టరులను నాకనముచేయుటకు కిగినంత నుండుసావగ్రిని మిక్రయందలివారు కట్టుచుచేసిరి.

వారో నెషను ఆక్రమించుకొనుట.

లండను, అక్టోబరు 8:—జనరలు దానిగూనుగారు వా రో నేపుపట్టుకమును కట్టుకొనినది నిజమే యని బోర్ని విక్టరు లంగీకరించిరి.

జర్మను

రైలు ముండలములో నమృతట్టు.

పార్సిసు, అక్టోబరు 8:—సరలు పెరిగిపోవుటచే రైలు వే కనివాగ్రమును క్రైబ్రుకుకును దానికి చట్టుకట్టుకుకల యం త్రాగిలయములందలి కూలివారును నమృతట్టిరి. నమృతగాం క్రు అల్లరులు చేయుటచే క్రైబ్రుకులో నుండి బయట వారు తోటలకును లోపలివారు బయటకును పోకుండ చేసిరి. క్రతు పనివారికై ప్రతినిధులకును యజమానులకును సభ జరుగును.

వార్తా పత్రము

1919 సం. అక్టోబరు 10 వ తేదీ శుక్రవారము

వివరములు	అక్టోబరు 10 వ తేదీ	అక్టోబరు 9 వ తేదీ	అక్టోబరు 8 వ తేదీ	అక్టోబరు 7 వ తేదీ	అక్టోబరు 6 వ తేదీ
గోపాలపురం	89.1	79.7	0.05	86.91	28.51
విశాఖపట్టణము	86.1	78.1	0.82	24.69	25.96
కాకినాడ	85.9	74.6	1.80	25.85	25.08
అందర	88.7	74.2	0.50	81.08	26.69
అంబూల	88.2	75.0	0.97	28.27	26.28
తెలూరు	87.7	72.1	0.87	15.78	14.17
మద్రాసు	90.1	73.1	0.87	20.88	19.86
హైదరాబాదు	88.8	71.7	0.82	30.18	27.88
అనంతపురము	88.4	72.7	0.14	29.84	19.82
బళ్లారి	89.5	72.5	...	16.75	15.28
కర్నూలు	89.0	75.8	0.08	18.24	22.27
కడప	85.6	71.8	1.22	26.45	22.56
తెంగుకూడ	82.4	67.8	...	30.24	27.88
తెలూరు	90.2	74.9	0.20	24.14	26.65
గోలకొండ	91.9	78.7	0.17	31.01	29.40
కోయంబూరు	88.2	69.5	...	8.09	11.27

ఈ ప్రకటనలకు కొంచెము కట్టినది. వాయువ్య ప్రాంతము సాధారణ స్థితికి తగిన భిన్నముగా లేదు. వాయువ్య ప్రాంతము కనుక సుఖముగా వుండును. ఉష్ణోగ్రత మధ్యస్థముగా వుండును. తక్కిన స్థలములలో సుఖముగా వుండును. కాని, మొత్తముగా చెప్పినది. కర్నూలును తెలూరును హైదరాబాదులలో కలిసి యున్న స్థితి సాధారణ స్థితికి 6 డిగ్రీలు కట్టినది. తిరుపతిలో రేడియోమీటరును ఉంచుచును. మొత్తముగా చెప్పినది. వాయువ్య ప్రాంతములో రాత్రి యున్న స్థితి యిందుమించు సాధారణ స్థితిలో వుండును. మద్రాసు ప్రాంతము కట్టినది. దక్షిణ ప్రాంతము కట్టినది. వాయువ్య ప్రాంతము కట్టినది. అక్షయ వాయువ్య ప్రాంతములో కట్టినది. వాయువ్య ప్రాంతము. మంగళూరులో 2 కే. కడప కాకినాడలలో 1 కే. అంగుళముల వాన పడినట్లు తెలియవచ్చినది. వాన లింకుకు జరిగినదయ్యును. కాని వానానికి తగిన గాఢతను.

ఎడ్వర్డు. బి. రాను

ఆంగ్ల వార్తాపత్రము

కోర్కాండులోని జర్మను సైనికులు.

బెర్లిన్, అక్టోబరు 8:—కోర్కాండులోని జర్మను శక్తి చుండ సైనికదళ మిట్లు జర్మను జేతనమును, వాగ్దాత ప్రకటనలు చేయుచున్నది:—మిలీటరీ వారి ఒత్తిడిమీద జర్మను దొరకనమువారు ఉత్తమ చర్యలును బోల్షివిస్టుల నుండి జర్మను సహాయము భంగము లేకుండ కాపాడుటకై శక్తిచుండ సైనికదళము రణరంగమునం దుండగలదు.

ప్రీతులు మరలివచ్చుట.

బాల్టిక్ సముద్రమునందు సైనికులను మరలివచ్చు ప్రభుత్వమువారు కోరుటచే ప్రాంతము నీటికొనిపోవు ప్రీతులు జర్మనీకి మరలివచ్చుచున్నది. సైనికులలో కొందరికిని తిరిగి వచ్చుటకు సుకలించుచున్నాడు.

రైను ప్రాంతమునందలి సేనలు.

పార్సిస్, అక్టోబరు 8:—ప్రాంతములో వాండ్లములలో కలిసి పోరాడిన జనము బెర్లిన్ నుండి రైను ప్రాంతము నందున్న మిలీటరీ సేనకు ప్రధాన సేనాధిపతిగ నియమించిరి. వారా కడలిని స్వీకరించుదురు.

సమారాలోని ఇండియనుమిషను

లండన్, అక్టోబరు 8:—బోల్షివిస్టులు తమ వాయువ్య ప్రాంతమున సేనలకు తెలియచున్నది.—సమారా పట్టణమునకు ఇండియను మిషను (రాయబారులు) వచ్చిరి. వారు టర్కీ ప్రాంత బోల్షివిస్టు దొరకనముతో రాయబారులను జరుపుదురు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల న్వల్పము

తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోసముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు
చక్కని డబ్బీలో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

109, ఫ్రేరిస్ట్రో, పోర్టు, బొంబాయి

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే.

(1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేనవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

జీవామృతము 1 అమృతములకలెలము 1 జంబీరసాయనం 1 కంచభాషను
6 ఔషధము 8-4-0 6 ఔషధము 8-0-0 6 ఔషధము 8-0-0 6 ఔషధము 8-0-0
8 ఔషధము 1-12-0 8 ఔషధము 8-0-0 8 ఔషధము 8-0-0 8 ఔషధము 8-0-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు - పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

కంటి విలాసము:

కండిట్, మద్రాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మద్రాసు.

66, ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

స్వల్పము!

సీసా 1-8-0 అణాలు మాత్రమే!!

గుణ మధికము!!

కంచభాషను చూచి కొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతాం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్యును. వాయువ్య ప్రాంతము. పార్సిస్ ప్రాంతము వారదొంగును. పోల్షుకు బోల్షివిస్టును. ఇవి యిది యనగల సకలవిధమైన ఔషధముల నుండి వినిపించిరి. కనకాంబికలచే హిందూ శక్తిమందు తయారు చేయబడుచుండును. దీనిని విశేషములతోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే కలతలేని యాగ్యతా కరములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను విక్రమము. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

కామర, తీట, ఏనుగుగడ్డ, దురగ, ఉంగరములనుండియు, రసికాయలు, తెల్లగుర లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను వాడనకు చేయుగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచి కొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 అ మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

ప్రీతులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు మానెగల సీసా 1-8 రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

తంతి సుత్తులకు దివ్యౌషధము; కుశాననగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బీ 1-8 వెల 0-2-0; 12-8 రూ 1-2-0 అ.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫ్రేరిస్ట్రో, పోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

విశాఖపట్టణము

విశాఖపట్టణము, అక్టోబరు 8:- విశాఖపట్టణమున గంధి మహాత్ముని వర్ధంతి దినమున జరిగిన మహాసభగాక నేయి మంది వికారీల కన్నదానము గడు సంక్రమిగా పురజనుల కనుమన మా. రామచంద్రకృష్ణగారు జేసిరి.

మా పురపాలక సంఘములో మహారాజీవేట వార్తకు కాన్సిలరుగా వ సం త రా వు బాయన్నవంతులు వ్యాయతతి రంగమన్నవంతులుగా ర్దిద్ద రెక్కు కొనబడిరి.

కడతిన నెల 29-వ తేదీన హిందూవేదములలో మా. భూ. వేంకటపతి రాజుగారి యాధిపత్యము క్రింద సభ నమాజేమై డెల్టా విశిష్టము విశాఖపట్టణం దివిజుతు గూడ నన్నిపట్లం దివిజను ఇతర జిల్లాలలత కష్టము జేయవలసినదిగా నోరుచు తీర్మానించి నదాని అధికారులకు బంపిరి.

క్రిందటి నెల 28-వ తేదీన, సి. బి. యం. ప్రొసూర్లు విద్యార్థులు తమ బండియాలల పోటీకై పరస్పరముల కేగి నెలిచినప్పుడుగాను తెల్లన తరు సహాధ్యాయుల ఖర్చులకు గాను 'అపూర్వ సాగరికత, యను నాటకమును శ్రీ జగన్మిత్ర నాటకశాలలో నాడి నెల్లన సంక్రమింపిరి.

గూడూరుతాలూకా, కోట:- ఈ ప్రాంత్యములలో వారంజోలుగా కర్నూరుకు పై యెక్కువ కర్షణము జరియు చున్నది. భాగ్యమునకు మిగలిన ఆహారపదార్థములకు బట్టలకు భరణు వెరుగుచున్నది గాని తగ్గుటలేదు.

ప్రచ్ఛన్న పాండవము.

విరాట పర్వము కథను వైకౌని శుక్రసింధులైన గా. మాది శర్వోత్తమరావుగారు ఈ నాటకమును రచించిరి. నేటి నాటకములు వేంకటాచి నాటము, నవనము వేరిట, వర్ణము వేరిట, గా. మాది వేరిట పాత్రధారి నడిచిన భావమునే నడుపుచుండుట స్వాభావికమై పోయినది. ఇట్టి తరుణమున ధ్వని ప్రభావముగ నీ నాటకము రచించబడుట ఇందలి ప్రభుగుణము విదంకముల నాటక మంతయు మూడుగంటలలో సంపూర్ణముగా ప్రదర్శింపవచ్చునని తోచుచున్నది. ప్రస్తావనలో నెప్పని రీతిని గ్రంథకర్త కథా సంవిధానమున తిక్కనను మృదయ పూర్వకముగా ననుసరించినాడు. ధీర లలితుడగు నర్జునుని పేడిగదాని తారనకాని నెనర్పలేడు. పీఠులలో తెక్కించడమైన యాత్రకుడు మహా తురునైస్యముజూచి యొంటి తలవడలేక భయకంపితుడై సంతమాత్రన కృష్ణుడగు పిరికి నందగా గ్రహించలేడు. కథకు సంబంధము పొసగని ఇరువదియవ తొట్టపు పాత్రాత్మ్య ప్రేమ ధారకవి వివాహ వద్దకు లిండు జొప్పింపలేడు. గ్రంథకర్త కల్పించిన ఘట్టములైన నేమి జేసిన మాడ్చులైన నేమి ఇందును ఖ్యములు మూడు కలవు. కేమిశ్చక్రమిద పాండవులు ఆశ్రయింప మొనర్చిన వెంటనే కొందరు గోబాజుల సంభాషణ యొక్కటి ప్రొత్తది. ఇది హాస్యరస ప్రధానమై ఇంపు కల్పించుచున్నది. వల్ల యుద్ధరంగము ప్రత్యేకముగా మృదాకరంజకముగా పోషించబడినది. ఆ త్తరగోత్రవాచాసంతరము ఆ త్తర ప్రధాన కాద్యము జరుగునప్పుడు ఆశ్చర్యకరము ఆ త్తర నియ్యనట్లును ఆతడు అభిమత్యన కామేను నుద్దేశించుటకు కల భారత కథను ఈ గ్రంథకర్తచూర్చి విరాటుని యుద్ధేళమే అభిమత్య వివాహమైట్లు వర్ణించినాడు. తిక్కనగల విషయవంతయు తిక్కనకథకొక్క కొంచెమైనను భేదపడలేదు.

నాటకమంతటను సంస్కృత నాటక నియమములు పాటించబడినవి. పద్యములు కెక్కిన విరాటపర్వములోని ఉత్తమపద్యములు. నవనమున తిక్కన ననుకరించిన యెన్నుది. జరిగి యేమాత్రమున కొరవడియుండలేదు. చిన్నివాక్యములు పదవలసినచోట్ల చిన్నివాక్యములు పడినవి. గంభీరంపు ఫక్కికావలసినచో గంభీరచస సాగినది.

నిస్సారమగు జింకుటుంగుల కభ్యాసపడిన పాత్రధారుల కీ నాటకము సమ్మోహదాహమగునా మను సంకలము మాత్రము కలుగుచున్నది. చక్కని ప్రదర్శనలు పూనుకొందు లేని ఇత్యుడ యద్భుతభంగిని జరంగజకమగు ననుటకు సందేహములేదు నేటి నాటకరంగమును పరస్పరపరచుటకు నీవిధమగు నాటకము లవసరములు. మారినశర్వోత్తమ రావుగారి భూనాభిమాన తెల్లయ ప్రోత్సాహమొనగి వా రీరితి నాటకముల పంకన ననించుటకై తోడ్పడెదరు గాక!

ఈ మద్రాసునందు వేదం అందుకోలో దొరకును నెల 0-12-0

బెజవాడ-దసరా.

[ప్రీ. వీరయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్.]

ఈ సంవత్సరము మాబెజవాడలో దసరా ఉత్సవముల సమయమున విద్యార్థుల యాటము, వేదకాస్త్రము వంటివి స న్మానము, మారకధలు, ఉపనాగనములు, పంజాబు, పూజలు, మొదలగునవి కొలాపాలముగ జరిగినవి. బెజవాడ రైల్వేగూడలి యగుటచేత నుత్తరసర్కారులలోని జనులకు నులభముగ రాకపోకల కనుకూలముగ నుండుటచేత నితర పట్టణములనుండి వచ్చిన విద్యార్థులును కులలనుండి వచ్చిన పండితులును హెచ్చుగా నుండిరి. ఇంతకు పూర్వము సంవత్సరములకుంటే నన్ని బాతుల జనము దసరాలో మాయూర నెట్కెరగ నుండిరి. పండితుల రాకకు కాటకము కొంతవరకు ఇచ్చటి వాతల యాదరణ కొంతవరకు ముఖ్యకారణములు. దివ్య జ్ఞాన సమాజమువారి యుపన్యాసము లైదు దినములను శివపురపు వీరభద్ర పాకయాజిగారి మర భర్తృపన్యాసములు రెండు దినములను జరిగినవి. కూచిపూడి భాగవతము మారకధలు రాజమోహన పుస్తక భాండాగారమున జరుపబడినవి. చిసాంటుగారి జన్మోత్సవము రాజమోహన రాయలవారి జన్మ దినోత్సవము ఉపన్యాసములతో జరుపబడినవి. భాగ్యము కంట్రిము నాటకకై యొక నెద్ద సభ మొనరంపా నాటక కాలలో గూడి కొన్ని తీర్మానములు జేయబడినవి.

విద్యార్థుల ఆటలకై పుటుకాలు (కాలిబంతి) ఆటకు అనేక మూళ్ళవిద్యార్థులు వచ్చియుండిరి. వారిలో విశాఖ పట్టణ ఏలూరు గుంటూరు వాటి మిక్కిలి చక్కగ నాటలాడి జూచువారికి సంతోషమును గలిగించిరి. ప్రతిదినము డి. పి. డిలెట్రా ఫలములో నలుకలేట్లకు కచ్చేరి దిగ్గిర సామంతుల మక్కుకు చాలాచుండి ప్రేక్షకులు వచ్చుచుండిరి. ఈ దశ విశాఖపట్టణము వారికి మెదల్చు బహుమతి మెడిగిన్సు బహుమతి యొను ఏలూరు వారికి మెడిగిన్సు మాత్రమును బహుమతి రాబడినది. విశాఖపట్టణమువారు శ్రమ కొచ్చుకొని యలసటు జెందక బాగుగా నాటయందు తమ శేషున గనుపరిచిరి. క్రితేమైన గోపాలకృష్ణ గోళ్లేవారి జ్ఞాపకార్థముగా యాటము ప్రతిసంవత్సరము మాత్రమే జరుగుచున్నది. బాడ్మింటన్ ఆటలలో బెజవాడ విద్యార్థులు జయించి బహుమతి బడసినారు.

దసరాక్రమాలందు దీక్షగో రాత్రులంత భోజనము చేయువద్దతితో కలగలవలసింది పూజలు చేయించినవారి యూర కెక్కింపు గలరు. కొండమీద జేవాలయము ప్రస్తుతము స్త్రీము దావ వచ్చి సీతక గారగు విచ్చుకొట శేషమత్య పంతులుగారి మే నెజ మెంటులోనుండి ఆచ్చుల యధావిధిగా పూజలు జరిగినవి. అర్చకులకు రిసీరక గారికి గల వివాదము జేత కనకదర్శ కీ సంవత్సరము ఆలంకారము చేయబడలేదు. నగల జవాబువారిని గురించి చిత్తుగలిగి యాటము జరిగినది. గవర్నరుపేట శివాలయములు అద్దెపల్లి వెంకటకృష్ణ గారు మిక్కిలి చక్కగ దసరా ఉత్సవములను జరిపించి వారు. బస్తీలలో నుమారు రెండువందలయిది బ్రాహ్మణులు నవరాత్రుల జరుపము జరిపించుండురు. వేదాధ్యయన వరులు 200 వరకు వచ్చి కా. కాస్త్రవీర్తలక 200 మందికి తక్కువలేరు. వీరందరినీ సన్మానించుటకై కొందరు సభల జరిపిరి. వారిలో శ్రీ కవుతా పూర్ణానందంగారు శ్రీ నూర్యనారాయణ రావుగారు ప్రముఖులు. ఎనమండ్ర నరసింహంగారు మేడూరి నాగేంగారు వడ్డెరున్నాటి అప్పారావు పంతులుగారు మొదలగు మరికొందరును పండితులను విశేషముగ నాదరించిరి. శ్రీ నూర్యనారాయణ గారు వేదాధ్యయనములను మాత్రమే సర్కారింజి ఉద్దాముపట్టగలవారనగా క్రమాంతము వేదయధ్యసించిన వారికి రియాపాయిల చొప్పునకు ఘనాపాయిలకు నాలుగురూపాయిల చొప్పునకు శ్రాత్రులైనవారికి కొంచెము హెచ్చుగను ఉద్దాంపట్టకు తిత్తుర బడినవారికి 1.2 రూపాయిల చొప్పున బహుమతుల నిచ్చిరి. శ్రీ పూర్ణానందంగారు వారిసోదరుని వలె వేదాధ్యయన పరులను సర్కారింపుటయేగాక కాస్త్రవీర్తలను గూడతగురీతి వర్కరించిరి. ఎనమండ్ర నరసింహం పంతులు గారు మొదలగువారు వేదాధ్యయన పరులకును కాస్త్రపండితులకును ఒక్కొక్కరికి రూపాయలకు తక్కువలేరుండ ఇంక నెట్కెరగ గా కొందరిని 2.5 రూపాయిల చొప్పున నిచ్చియున్నార. ఈ ప్రకారము పండితులకు ఖర్చులపొను పదిరూపాయిలకు తక్కువగాని మొత్తమును కొందరికి 20 రూపాయిలవరకును విక్రియి. కాని యీ కాలములు వేదవిద్య నభ్యసించుచున్న సమయములో మతాభిమానము కాస్త్రాభిమానమును కలిగి మాపుర జనులు కొందరు వేదకాస్త్రములను గౌరవించుట చాల శుభ నూచకముగనున్నది.

మాడు సంవత్సరముల నుండి దసరాతోపాటు మహాత్మునియల మొసారము వంతుగూడ కలిసి వచ్చుచుండుట చేత ఈ రేగింపులలో కొన్ని యిబ్బందులు కలిగినవి. కాని మొందవులకును మహాత్మునియలకు నెట్టికలము లేకుండ ఎవరి వంతుగలు వారికి నలకులునుగ నెజ జరిగినవి.

ఆంధ్రభారతీయ యొగ వ్యాయామ క్రీడాసమితి, నెల్లూరు:- స్వస్తిశ్రీ సిద్ధార్థాశ్రమ సంవత్సర ఆస్తి యుజ కుద్ధ ౧౨లు (6-10-19) సోమవారము సాయం కాలము వార్షికోత్సవము శ్రీ వెంకటగిరి రాజాగారి హోమాలున కందాడై శ్రీనివాసకొలి ఏ. యల్. టి. గారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరిగినది. దసరా మహాత్ములను గురించి కాళనాస్తి వెంకటేశ్వరయ్యగారును, శ్రీయుత ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు జాతీయ వ్యాయామ-వ్యవేశికస్త్ర పారణమును గురించియు ఉపన్యసించిరి. వంశేమారెడ్డి గీతములలో సభను నుగించిరి.

శ్రీ హితబోధిని గ్రంథాలయము, శ్రీ త్రవల్లి:- అక్టోబరు నెల 1-వ తారీఖున శ్రీ హితబోధిని గ్రంథాలయమునకు యున భ సాధిమానులును, ఆంధ్రపరిశోధక మహాచంద్రి సంస్థాపకులును, శ్రీ రామవిలాస గ్రంథమాలా సంపాదకులును, నను శ్రీ కాన్యవిధి చెలికాని లత్సారావుగారి ఆధికత్యముక్రింద నొకసభ నమానేశమయ్యెను. అందు నిన్ను బాత్తుద్ధరణమును గురించి గోరనకాపురమ్ము శ్రీ రావు వెంకట్రావుగారును, శ్రావీక పుస్తక భాండాగారములను గురించి నర్తవాద రామయ్యగారును జాతీయ విద్యకు గురించి సంస్కృతాంధ్ర పండితులయిన రావు బుచ్చి వేంకట గంగాధర రామారావు గారును పీఠికాపురవాస్తవ్యులయిన శ్రీ జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు జేకథ కై గురించియు నుపన్యసించిరి.

నెల్లూరు ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజ దసరామహోత్సవము:- ఈ నెల 2, 3, 4 తేదీలలో వై సభవారి దసరా మహోత్సవములు వారి కార్యాలయమున జయక్రదముగా జరగెంబడినవి. మూడు దినములు పూజా విధానము కాస్త్రోక్తముగ నేత్యోత్సవముగ జరుపబడినవి. ఇందు మొదటి దినము సభలో వేదము వేంకటరావుకాస్త్రులవారిని గుతించిన శ్రీకంసా పూర్వక వద్దరత్నములు శ్రీ మైసంపాటి నానుమంత కవి కృతములు నర్వజన వ్యావ్యముగ జరుగబడినవి. మొదటి దినము ఓరుగంటి వెంకటరెడ్డి, అత్తిరపు సుబ్బారెడ్డిగార్లుయొక్కయు, తక్కిన రెండు దినములు సామాజికముయొక్కయు నాతిధ్యములు కడుత్పొప్పికముగ జరిగినవి. మూడు దినములను వేంకటరావి గావసభలు జరిగివి. మూడవరోజు వుదయం ఛాయా పటము తీయబడినది.

వంగరాష్ట్రపు తుపాను.

తుపానుకులన నష్టపడినవారికి సహాయముచేయుట కేర్పరచబడిన కలకత్తా నిధికి ధనమును సమకూర్చుటకు బయలు జేసిన హెచ్. డి. బోసు, విజయ కృష్ణబోసుగార్లు కల్కత్తాకు వచ్చిరి. కల్కత్తాలో శ్రమములలో నాలోచించి రాయబహదరు అమృత రామగారి అధ్యక్షత క్రింద సహాయక సంఘ మేర్పరచబడినది. వారునుండి బకరపాటుకు తెల్లె. కలకత్తా నిధికి రు 1,07, 501 లు జమకై నవి.

వినోదమయిన

ప్రాణేళి పరకురామరావు గారి న్యాయ గ్రాంధుకర్తగావారు ఎస్ససేషులో కొన్ని దినములవరకు మాత్రమే ఆశ్చర్యమైన ప్రదర్శనముల నిత్తుక. కనీ, ఆదివారములందు సాయం 5-80. గం, 9-80 గలట్ల తిరువనములందు 9-80 గలట్ల కాదుదురు

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆశోగ్యము కాశోగ్యములు పొందుట స్వాస్థి భావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటకునే కలుగ గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆశోగ్యమార్గమును కలుగజేసి తీరనసాధ్యమును దృఢగాత్రమును, ఆస్థి యోర్వత్వద్విని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మే మే భరించి వంతుకము. వెంటనే శ్రాంతకోరవము. (219)
వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకనిగ్రహ కోవధాలయం, 157, బాడ్మిన్, కుచాన్

World's News.

(Reuter's Agency.)

England Joint Committee Sittings.

Sir Michael O'Dwyer Dualism Opposed.

LONDON, October 8.

At to-day's sitting of the Joint Committee, Sir Michael O'Dwyer stated that the local Governors of India who ignored the majority report accepted the main views of Montagu-Chelmsford report, except as regards dualism. Separately each of the two streams—eastern and western—which irrigated the arid plain of administration in India was inadequate for efficient irrigation of the whole tract and best results would be obtained by combining both streams in a common channel.

Continuity of Government Must Continue.

The continuity of Government must continue, in western stream was to function as integral part of the Government.

Aim of Political Classes in India.

The aim of political classes in India, who desired to bring the whole administration under their sole separate control, was quite legitimate so far as their object was to prove their own capacity and to obtain wider scope for Indian ideas and Indian personnel. But that object could be adequately secured by giving them, as the majority scheme proposed, larger share of work in the whole joint British and Indian administration. Working in association these classes would have much to learn and teach.

So far as the object of these classes was to exclude the British experience and capacity from administration, which those qualities had built up, that object appeared to be inconsistent with the welfare of the community and British Government which was responsible for general welfare, should not allow general interests to be subordinated to the interests of any one class or interests, Eastern or Western. If the business government was to be inspired by common purpose, that was unobtainable under dualism. Their aim should be to organise and unite two elements by close association for common purpose and not to emphasise differences as dualism did, by artificial and ever increasing separation. The best way to secure this unity was to recognise that British and Indian Governments working for common object, had common mandate and common responsibility. Association and partnership of the British and Indians for this common object would in a large majority of cases secure the unity of views and effort. That was mature conclusion of seven out of nine local Governments based on long practical experience. Their scheme modified Montagu-Chelmsford scheme in one important respect by eliminating the danger of dualism. The feature of their scheme was that joint executive was half Indian and half British, there being two British and two Indian representatives, besides the Governor.

Replying to Lord Selkirk, Mr. O'Dwyer said, so far as possible, two Indian members should be elected in some provinces from the Legislative Council and they should represent the large influential body of opinion.

Disappearance of Necessity for Nomination.

Replying to Lord Illington, Mr. O'Dwyer said, that representations of large districts at present unrepresented on the Legislative Council might be desirable. The majority of governors look forward to disappearance of the necessity for nomination when there was franchise in which all classes of electorate were capable of being adequately represented and this might be possible in some provinces at present. Official members should be nominated by Governor and appointed by Crown. It was very desirable that all members should have the same status.

Real Transfer of Power.

In replying to Lord Birkenhead, Mr. O'Dwyer said, he would allow real transfer of power at present to such representatives of people as could be secured, subject to the safeguards owing to their experience and not being really representative, in regard to the allegation that educated classes lack keen desire to co-operate. Mr. O'Dwyer pointed out that the raising of troops was achieved by co-operation of practically rural classes alone. Educated class was divided into three sections, firstly hostile, secondly neutral and thirdly those inclined to active support. His experience showed that large proportion was among the neutrals.

Eventual Responsible Government in India.

Replying to Mr. Montagu, Mr. O'Dwyer said, that he agreed with the policy of the bill, but differed from its methods. He wanted to see responsible government eventually in India.

Dualism and Civil Service Anxiety.

Replying to Sir J. D. Rees, Mr. O'Dwyer expressed opinion that anxiety in civil service was due to the feeling that under dualism they would be serving two masters with two policies. Judging by applications for proportionate pensions before he left, the number of retirements due to this feeling would be very considerable and it rather appalled him. He was of opinion that recruitment for services would be affected. Similarly nine out of ten men serving in India concluded that it was inadvisable that their sons should enter services. That was very unfortunate and he had done his best to allay the anxiety.

Replying to Lord Sydenham, Mr. O'Dwyer said, that he did not think there would be many resignations if dualism were disposed of. Services would have confidence if there was unified government headed by the governor, irrespective of the fact that Indian elements would be very strong.

Punjab Rising Anti-Government and Anti-British.

LONDON, October 7.

Replying to Lord Sydenham, Mr. O'Dwyer admitted that the recent rising in the Punjab was distinctly anti-government and anti-British. That was quite a new feature in the Punjab. Lord Sydenham asked if dual

government would be able to handle such a crisis sufficiently promptly. Mr. O'Dwyer replied that decisions had to be made in a few minutes on questions of life and death. If he had to share the responsibility with someone else, the inevitable tendency would be to delay and consult and he believed that delay would have meant disaster.

Deliberations in Private after 14th October.

LONDON, October 8.

The Joint Committee will probably conclude the hearing of evidence on 14th after which it will deliberate in private.

Sir John Hewett Discourages Dualism.

At to-day's sitting, Sir John Hewett said, that he thought the alternative scheme of governors of provinces had better chance of success than dualism, which would split up people instead of inducing them to co-operate. It was hardly fair to put ministers immediately into positions where they must govern without preliminary experience of principles of Government and where they would be to a certain extent dissociated from other members of the government when they were in difficulties. It would be very difficult for a governor to rely on being able to carry legislation in provincial grand committee. Mr. Hewett preferred two houses in each province, one representing territorial interest and the other representing special interests. He thought that, while the experiment was proceeding in the provinces, there should not be any experiment in the Government of India. There should not be such a strong majority in the legislative assembly, because it would be anti-government. The Supreme Government should permanently control all education.

He thought that the Government of India was largely responsible for the failure to develop India industrially.

Mr. Hewett's Presumptuousness.

Replying to Lord Sydenham, Mr. Hewett thought that, the statement that three hundred millions in India were anxiously awaiting the bill was exaggerated. He doubted whether a quarter of a million people in India understood the real meaning of responsible government. Mr. Hewett declared that proper representation of the working classes was vital to the success of the scheme. He thought that the bill as it stood, was not supported by any class in India except comparatively by small political class. He agreed that we were trying to force upon the masses of India, a form of government, which was foreign to their most cherished traditions. He agreed with Lord, Curzon, that nothing ought to be done at present to weaken the authority of the Government of India. The bill, as it stood, endangered the peace and prosperity of India and inadequately safeguarded the interests of the overwhelming majority of agriculturists and working classes, who provided most of the revenue.

Replying to Lord Birkenhead, Mr. Hewett said that, under governor's scheme educated classes would eventually get the whole control. The scheme aimed ultimately at practically an entirely Indian Government.

Commissioner Booth Tucker.

Plea for Representation of Working Classes in India.

Commissioner Booth Tucker paid the tribute to the work of the British officials in India. Speaking as an Indian he said that Indians did not wish to weaken the British element. He declared that, the depressed classes were the sheet anchor of British rule in India, and should be adequately represented. He was of opinion that there should be a government press. The government was generally dumb and often rather deaf. (Laughter). He declared that dualism was non-Indian. The committee adjourned till to-morrow.

The Recent Railway Strike, Its Lessons to the World.

LONDON, October 8.

Lord Robert Cecil, speaking at the American press luncheon in London, described the strike as a most serious phenomenon. He urged the avoidance of class antagonism, emphasising that the status of labour must be changed.

Mr. Davis, American Ambassador, drew attention to the good feeling displayed during the strike, which was of great promise to the people of the civilised world. The attitude of the people demonstrated their love of law and order and their determination to preserve order, for this the whole of civilisation would thank the English people.

The King's Ratification Imminent.

LONDON, October 8.

Reuter learns that replies having been received from all British Dominions, the King's ratification of the Peace treaty is imminent.

Indian Army Pensions.

Amelioration of Present Scale.

Mr. Montagu will receive deputation on the amelioration of the present scale of the Indian army pensions towards the end of October. Members of deputation include generals Sir Bindon-Blood and H. Watkin, Lieut-General De Brath and Major-General Sir H. Mansfield.

Britain's Future Army.

Limit of Cost.

LONDON, October 8.

The 'Morning Post' says:—The Cabinet has fixed the limit of the cost of the future army at sixty millions annually, and that the Army authorities complain that it will not provide so large an army as in 1913, when the cost was thirty-two millions.

Russia

The Russian Situation.

Von der Goltz Assists Russians.

LONDON, October 8.

A 'Daily News' telegram from Riga says General von der Goltz has joined Gen. Judenitch's North West

Russian army which is fighting the Bolsheviks and intends marching on Riga. Recent telegrams from Omak report, that, in consequence of the successes against Bolshevik armies, the Soviet authorities have ordered the revival of extreme terrorist measures.

A 'communiqué' from General Denikin announces the capture of fifteen thousand prisoners and fifteen guns in the neighbourhood of Voronezh.

Allies Help General Denikin.

A telegram from Helsinki says that General Denikin's representative in Finland, General Krasnov, has arrived in Helsinki. He declares that the Denikin Government has unconditionally recognised the independence of Poland and Finland. He says, the Allies have supplied the White Armies with such quantities of war material that there is no doubt that the Bolsheviks will be crushed.

Indian Mission at Samara. Negotiations with Turkistan Soviet Government.

LONDON, October 8.

A Bolshevik wireless message says that Indian Mission has arrived at Samara to negotiate with the Soviet Government of Turkistan.

Denikin's Occupation of Voronezh.

LONDON, October 8.

A Bolshevik communiqué admits that General Denikin has occupied the important town of Voronezh.

Germany

Strikes in Rhineland.

State of Siege Proclaimed.

LONDON, October 8.

PARIS:—Chiefly owing to the cost of high living, a strike has broken out on the railways and in various factories at Sarrebruck and its suburbs. Owing to demonstrations by strikers, a state of siege has been proclaimed in Sarrebruck. A meeting of the men's delegates and employers takes place to-morrow.

German Troops in Courland.

Determined to Remain.

LONDON, October 8.

BERLIN:—The German free corps in Courland in a proclamation addressed to the German Fatherland and all civilised people says:—Notwithstanding the orders of the German Government, issued under the pressure of the 'Entente', the Corps will remain at the front to protect the German frontier against the Bolsheviks.

Transports Coming Home.

A semi-official announcement in Berlin says:—As a result of the Government appeal to the Baltic troops transports are continually coming home, but a part of the troops are still hesitating.

Offending Enemy Officers.

Allies' Lists Completed.

LONDON, October 7.

PARIS:—The Havas Agency states that in Peace Conference circles in Paris it was stated yesterday that in spite of American opposition the French, British and Belgian lists of officers, whom Germany is to be called upon to deliver to the Allies under the Responsibilities Clause of the Treaty of Versailles, are practically complete, and these lists will be combined and handed to the Supreme War Council within a month. France's list will call for more than a hundred German military chiefs and subordinates who will be charged with having broken the laws of war on French territory. It is expected in Conference circles that Japan will ratify the Treaty of Versailles about October 15th and Japan will thus be the fourth Great Power to ratify it.

Command of Rhine Occupation Armies.

LONDON, October 8.

PARIS:—General Degoutte who fought side by side with the British in Flanders is taking over the chief command of the armies of occupation of the Rhine.

Despatch of Unemployed Germans to Soviet Russia.

LONDON, October 8.

PARIS:—A telegram to 'Matin' from Berna says:—The Council of workers charged with eastward emigration is negotiating with the Moscow Government for despatch of eight hundred thousand German unemployed to the Soviet Russia.

Greece

British Troops Occupy Brusa.

LONDON, October 8.

ATHENS:—A telegram from Smyrna says that British troops have occupied Brusa. There was little resistance.

Bulgaria

Bulgarian Premier Resigns.

LONDON, October 8.

PARIS:—The Bulgarian Premier, Theodoroff, has resigned.

Italy

The Fiume Problem.

D'Annunzio's Latest Decree.

LONDON, October 8.

ROME:—D'Annunzio has issued a decree, fixing the election in Fiume for a deputy to the Italian Chamber for the 16th November. The only candidate is Captain Rizzio, who sank the Austrian dreadnought 'Viribus Unitis'.

Ireland

Home Rule for Ireland.

Immediate Action Necessary.

LONDON, October 8.

The "Daily Mail" says the Law officers of the Crown have discovered that, under the Suspensory Act, the Home Rule Act comes into operation automatically on the day that the last belligerent, namely Turkey, signs the Peace Treaty, and not, as is generally assumed, six months later. The Government will therefore be compelled to formulate and pass proposals for amendment to the Home Rule Act within the next few weeks. The Cabinet yesterday considered the Special Committee's Report, which gives a wide measure of Home Rule, excluding the counties in which Ulster men predominate and including proportional representation and a Senate designed to protect Protestantism outside Ulster.

America

LONDON, October 7.

NEW YORK.—Goods valued at £20,000 consigned have been engaged for shipment to India.

China

LONDON, October 8.

The issue of eight hundred thousand sterling of Chinese Government bonds, the year sterling treasury notes at 40, issued to Victorian payment for supplies to the Chinese government, has been quickly underwritten.

General

Obituary.

LONDON, October 8.

The death is announced of Major-General Sir C. H. Scott.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Simla

The Punjab Disturbances.

Committee of Enquiry.

No Police Harassing the Witnesses.

SIMLA, October 9.

A Punjab Government press communique states:—At the meeting of the Imperial Legislative Council held on the 15th September 1919 the Hon'ble the Home Member in reply to a question by the Hon'ble Sardar Bhai Singh Mahipal assured the latter that those who give evidence before the committee of enquiry which is shortly to begin its labours would in no case be harassed by the police. The Lieutenant Governor has issued instructions to all Commissioners and Deputy Commissioners with a view to giving effect to the above assurance.

The Punjab

The National Congress.

To be held at Amritsar.

AMRITSAR, October 8.

After a conference between the leaders of the Congress Party at Amritsar, and the Deputy Commissioner and the Divisional Commissioner of Amritsar, the Reception Committee have finally decided to hold the session of the Indian National Congress at Amritsar in December next. The question of a site for the erection of the Congress tent will be settled later in consultation with the Deputy Commissioner. A strong Reception Committee has been organised. An executive committee and sub-committees have also been appointed with Mr. Girilal as General Secretary.

LAHORE, October 9.

The "Civil and Military Gazette" writes:—We understand that the claims in connection with the removal of ladies and children from Lahore during the disturbances which have been passed by the committee appointed to examine them, will be paid by the District Magistrate of Lahore by money order in course of a day or two. The charges in this connection are being borne by the Government because they were not admissible against Lahore under the Police Act and the Government thought it hard that the people who left Lahore under Government advice should suffer. Claims passed under Police Act are however paid at the cost of the city concerned.

Gujranwalla Inhabitants Petition to Government.

LAHORE, October 9.

The inhabitants of Gujranwalla town have submitted a petition to the Lieutenant Governor under section 15 A (4) of the Police Act for revision of the declaration and assessments made and orders passed by the District Magistrate of Gujranwalla proposing to realise from certain classes of residents a sum of rupees five lakhs and over and calling upon them to pay the amount before the 25th and 26th September last. The petitioners point out that in their opinion three things show clearly and indisputably that no indemnity can be demanded from them under section 15 A (4) of the Police Act, first the district was declared a disturbed area on the 16th April whereas the riot took place two days previous to that on the 14th April; secondly

the actual offenders have not in all cases been traced and thirdly in view of the coming enquiry it cannot be said that the responsibility for the damages done have been rightly apportioned. Further it is pointed out that if the enquiry contemplated under section 15 A (2) of the act was held at all it was held in camera and was therefore one-sided.

N. W. F.

N. W. Frontier Situation.

SIMLA, October 9.

A press communique says:—An attack on a piquet near Janrud was driven off without loss. Most of the Wazir Maliks who were in Khosht interviewing the Afghan Commander left for Katul on the 4th instant to discuss their future policy with the Afghan authorities and a number of the influential Mahsud Maliks are on their way to Khosht for the same purpose.

The Peshawar raiders were overtaken and all loot recovered.

A gang of Wazir Wazirs, about three hundred strong attacked a reconnoitring party between Manghi and Buni on the 5th. Casualties reported are twenty nine killed or missing, including one British officer. The enemy lost heavily.

On the 6th a column from Kaur bridge engaged the same party, then estimated at six hundred strong near Manghi and first drove them back towards the mills but the latter apparently fell into an ambush and the column only reached Kaur Bridge, after heavy fighting. Full details are not yet available but our casualties are believed to be approximately eighty including two British officers and one Indian medical officer killed. A fresh column with guns proceeded to Manghi on the 8th but their report has not yet been received.

All is quiet in Baluchistan and it is hoped that normal conditions will be resumed there shortly.

Forty nine rifles taken by the tribesmen and one aeroplane and a Lawia have been surrendered at Fort Sandeman. Some Powindhas are reported to have arrived in Zhob.

Caravans are gathering in Hingrahar and waiting to come down into India.

S. African Indian Grievances.

Sir Benjamin Robertson's Deputation.

PAORHARH, October 9.

In connection with the announcement made by His Excellency the Viceroy in his opening speech at the recent meeting of the Imperial Legislative Council that Sir Benjamin Robertson is to be deputed to South Africa as the representative of the Government of India to attend the commission which is to be appointed to enquire into Indian grievances in that country; it was first intended that Sir Benjamin Robertson should go to South Africa immediately, but it has now been ascertained that on account of the formation of a new cabinet due to the lamented death of General Botha the commission is not likely to meet until after the beginning of next year.

Bombay

Bombay Municipal Corporation.

BOMBAY, October 9.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation this afternoon what promised to be an interesting and heated debate on profiteering in land in the city came to an abrupt termination. At the last meeting of the Corporation Dr. Viegas had moved a proposition that the president be requested to address the Government representing the desirability of taking steps to prevent profiteering in land in Bombay. The mover resuming his speech in support of his motion to-day drew a lurid picture of profiteering in land, quoting specific instances. When the Doctor resumed his seat the President enquired who was going to second the motion. There was a few seconds' hesitation on the part of would be seconders and the president ruled that the motion dropped for want of a seconder. Two members simultaneously got saying they seconded the motion but the president ruled them out of order, saying he had already given his ruling.

Calcutta

Cyclonic Distress.

CALCUTTA, October 9.

A press communique issued by the Government of Bengal states:—Widespread interest and sympathy aroused by the distress caused by the recent cyclone in Eastern Bengal have led to proposals for organisation of a number of funds for the relief of suffering which the calamity has produced. His Excellency the governor has received suggestions from various quarters that it is desirable that steps should be taken to co-ordinate the movements which had been started. His Excellency has accordingly decided to form a central relief fund committee which will administer the funds for which he has already appealed and allocate them to the affected districts for expenditure by local committees under the chairmanship of the district officers. His Excellency will be the President of the committee and the Hon'ble Mr. Cumming will be the chairman.

Mysore

Finance Committee Reorganisation.

MYSORE, October 9.

A Government order about the Finance Committee, an announcement about its reorganisation was made by the Dewan in his opening address to the Representative Assembly, on Monday—has been issued. The six official members of the reconstituted committee will be the Financial Secretary, the Chief Secretary, Comptroller, Chief Engineer and Secretary to Public Works, Secretary to Government, Education and Agricultural Department, and the Inspector-General of Education. The non-official members will be two elected by, and two nominated from the Representative Assembly and one nominated from and one elected by the Legislative Council. The Under or Assistant Secretary, Financial Secretariat, will act as Secretary to the Committee. The functions of the Committee will be enlarged by its being allowed to

consider proposals for the retrenchment of expenditure and growth of revenue and to submit recommendations to the Government. It may meet once a quarter if necessary. The order also says the official and non-official members are both authorised to propose subjects affecting the retrenchment of expenditure and the growth of revenue for consideration by the Committee.

Mysore Ladies Conference.

Two Important Resolutions.

MYSORE, October 9.

Two resolutions of very great social importance were passed at to-day's sitting of the Mysore Ladies Conference, when about 200 ladies were present, one resolution condemning the practice of early marriage and the other against the custom of the tansure of widows. Both resolutions were discussed at length and passed without any dissentient voice. The resolution against the tansure of widows was moved by a Brahmin lady seventy-five years old named Rajammal who made an appealing speech. The Conference is proceeding.

News in Brief.

Messrs. H. D. Bose and Bijoy Krishna Bose, travelling in East Bengal for the Calcutta Relief Committee, arrived at Kuma, met representatives of the people and organised a strong committee for the relief of the district under Rai Bahadur Amrito Raha. They afterwards left for Dagerhat. For the Bengal Relief Fund, Rs. 1,07,501 have been collected.

On the 22nd ultimo was reported a big theft from a goods train at Ghorparan, near Jhajab, of bags of brass fittings and brass dust. The theft was perpetrated by a gang of about sixty men, mostly Nyas and Mahomedans, who are alleged to be professional dacoits living in jungles. It is said that armed with lathis and swords they attacked the train at midnight. A free fight ensued between them and the police and some constables were wounded. Of the robbers two men died of injuries. Thirteen arrests have so far been made.

Some excitement was created on Wednesday at Brijadurilabb Street, Calcutta, when Mr. Cook, Acting Deputy Commissioner of Police, assisted by large force of Sergeants acting on certain information, suddenly surrounded a gambling den kept by Pooran Mall, who, with many others, managed to escape. The Police made twelve arrests.

The owners of hackney carriages in Calcutta have petitioned the Government of Bengal regarding the proposed branding of horses' hoofs on the ground that it is a cruel process. Veterinary Surgeons are, however, of opinion that branding of horses' hoofs is absolutely painless.

The S. S. "Macharada," belonging to Anchor-Brookline Bank Line, is expected at Calcutta this afternoon from London with cargo and a few passengers. It is reported that she is one of the biggest steamers that have come to Calcutta, being 518 feet in length, with a gross tonnage of 10,570 tons.

The report of the Committee, which recently met in London to consider the question of the establishment of Local Government Boards in the Provinces, has reached the Government of India and is under consideration.

The corporation unanimously agreed to raise the salary of Mr. Monie who had been appointed Municipal Commissioner for another three years from Rs. 2,500 to Rs. 3,000.

Anchor line S. S. "Olympia" Homeward bound arrived at Port Said on the 8th instant.

Tarubala, Manorama and Suchalata, three sisters aged 17, 12 and 6 respectively, belonging to a Brahmin family in Lakhimpur Goalpara sub-division in Assam were brought into the medical college hospital yesterday morning for treatment of gunshot wounds, said to have been accidentally caused on the 4th October while witnessing immersion ceremony of Goddess Durga in the Brahmaputra.

Associations and public bodies in Calcutta have been invited to nominate representatives as members. Mr. Cumming who has recently toured through the distressed areas will convene a preliminary meeting of the committee in Calcutta early next week, at which a small executive committee will be appointed and other arrangements made. There is no desire on the part of the Government to keep relief measures in official hands and there will be ample scope for services of voluntary workers co-operating with local committees, but it is hoped that the appointment of a central committee thoroughly representative of all interests in the presidency will prevent overlapping and waste and will secure the best results from the funds generously contributed by the charitable public.

A mass meeting in connection with railway workmen's association took place at Asansole on Tuesday last. It was largely attended. The meeting was opened by Mr. H. J. Archer, District Secretary. Mr. P. T. Kelly explained the object of the meeting which has to form an association to watch over the interests of railway workmen, European and Indian, in all parts of India. So far as is known only three railways, East Indian, Bengal-Nagpur and Great Indian Peninsula, were represented.

All passengers leaving India for Italy are warned of the necessity of obtaining on the passports the Visa of the Italian Consul at the port of departure before embarking for Italy.

It is notified for general information that the Madras Government is not prepared to grant passports for Straits Settlements or elsewhere to intending emigrants from the Punjab at Madras without prior reference to the Local Government. Emigrants should therefore take steps to provide themselves with passports before leaving the province.

జాబులు

I

ద్వితీయ గంగామండల గ్రంథాలయసభ.

అయ్యో, బ్రహ్మపురాంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజ పక్షమున బంధువులలో ఆక్టోబరు 18, 19 తేదీల యందు ద్వితీయ గంగామండల ఆంధ్రగ్రంథాలయ మహాసభ జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. ఈ సభకు జమీందారులును ఆంధ్రభాషా పాఠకులగు వివర్యులును, కాశ్యపి వివరాంకి కుటుంబు శ్రీ చెలికాని లచ్చారావు బహద్దర వారు సభాధ్యక్షత వహించ దయచేసి సంగీకరించిరి. ఈ మహాసభకు విచ్చేయు మండలములో గల ఆంధ్రగ్రంథాలయ క్రమినిధికి శ్రీరామలిలాస గ్రంథమాల ప్రచురణలలో 8 గ్రంథములు చొప్పున శ్రీ జమీందారువారు బహుమతి చేయుటకు నిశ్చయించిరి.

భారత, శ్రీ శ్రీ బలరామయ్య. సంపాదకార్యదర్శి, గంగామండల ఆంధ్రగ్రంథాలయసంఘము.

II

చిత్తూరుమండలము - విద్య

అయ్యో, ఈనెల 8-న తేదీ ఆంధ్రపత్రిక యందు విద్యా విషయకముగు ప్రభుత్వ సహాయము ప్రచురించిన గవర్నమెంటువారి ప్రకటనను బట్టి చిత్తూరుమండలమునకు 78,826 రూపాయలు, చిత్తూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి 4,481 రూపాయలు, తిరుపతి మ్యూనిసిపాలిటీకి 4,458 రూపాయలు, ప్రొద్దుటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి 8,985 రూపాయలు అగు మొత్తము 86,875 రూపాయలు విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమై మా మండలమునకు దయచేసి కట్టు తెలియుచున్నది. మా మండలము విద్యయందు చాల వెనుకబడియుండుట సర్వజనులకు విదితమే. ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి ఇతరమండలములకన్న మా మండలము అన్ని విషయముల యందును వెనుకబడియుండుట వాస్తవము లోపమున తెలుపబడుచున్నది. ఇందు రాజులు జమీందారులు కలరు కాని వారి కవ్వములు మిక్కిలియున్నవి. ఇతర మండలములందు విద్యా ప్రతిష్ఠాపనకు గ్రంథాలయములుగాని, ఉచిత పఠనమందిరములుగాని, విశేషములు లేవు ఎప్పుడునో మూలకొకటి నున్నవని నాదరించువాడు అరుదు. ఈ ప్రతిష్ఠాపనలకూడే హేళన చేయువాడు కలుపుకొందురు. వారి సజ్జానము పూర్తిగా నాదరించిన దని కొనసాగుచు. ఇటువంటి ప్రకాశమువాయుట కలిగిన మాండలము సభివృద్ధికి తేగలుగుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆసేక గ్రామములయందు విద్యాశాలలను స్థాపించి చిదల కుడిరముగా విద్యను గలపురు కొందరు శిశువులనులచే స్థాపించబడి ప్రాప్త్యానామ లేకబడియుండు గ్రంథాలయములకు ఉచిత పఠనమందిరములను విద్యాశాలలను నిర్మిం గవసహాయము చేసవలసియున్నది.

పుత్తూరు చిట్టి బాబు నాయుడు.

III

బెడనాడతాలూకాబోర్డు

ఉపాధ్యక్షుల కవ్వములు

అయ్యో, ఉపాధ్యక్షులకు జీతములు ప్రస్తుతము అయినవారికి రు 12-0-0; కాని వారికి రు 10-0-0లు. అయితే ఆగష్టునెల జీతము లింతవరకురాతేను ప్రసిడెంటుగారియొద్దకు వెళ్లి "అయ్యో, జీతములు సరిగా వచ్చుటలేదు. కలవు కాలముగ నున్నది. లితుబందారులుకొనుటకు వైకము అప్పుగా ఎవ్వరు నియ్యరు. ఇచ్చినది 10-కి రు 1-9-0 ల వడ్డీతో పుచ్చుకొనుచున్నాను. మాజీతములను కట్టలేక సరిపావుచున్నది." అని చెప్పుకొనిన అది నాపని గాదు, వైసుప్రసిడెంటుగారిది అని చెప్పుచున్నాను. వైసుప్రసిడెంటుగారి దర్శకమునకు వెళ్లితే వారు, మాజీతములు త్వరగా పంపుటకు నేను విశ్వకర్మయత్నములు చేయుచున్నాను అని చెప్పెదను. అంతట నుపాధ్యక్షులు లిరుగ నింటికి వెళ్లవలసిందే గాని మాయమౌటాడుటకు వీలులేదు. అయితే కనీస ప్రసిడెంటుగారు కాజ్యుయర్ లివులు మంజూరు చేయుటలేదు. వైవారియర్ లివులకు లోబడి నెలపు సుంజూరుకు ప్రాసీకొని నెలపువీధు వెళ్ళి ఉపాధ్యక్షులను కలువలసాదె. మరియూ, కొద్ది కని మీద వెళ్లినను సరే నాని కిని జరిమానా వాయే గలి. ఇంతటినుండి యుపాధ్యక్షుల కన్నపమున్నను మానకొని పాతకాలను కనిపెట్టకొని యుండవలసినదే. ఇదివరకు నెలపులు ఇక స్వేచ్ఛెర్లు మంజూరు చేయుచుండెడివారు. అప్పుడింత

యబ్బంది లేక యుండెడిది. ఇప్పుడు కొడుకు జబ్బుగానున్నను పెండ్లాడుకు జబ్బుగానున్నను ఇంకను బంధువులకు జబ్బుగా నున్నను నెలపు వారకు కవ్వము. న్యాయముగ నేయుపాధ్యక్షులు ప్రసిడెంటుగారిలో మాట్లాడుదునున, జీతము వనిని తీసివేయుదురను భయము. అన్నిటిపాట్రు మెంటులలోను కలవు బలైతే లిచ్చుచున్నాడు. సర్వాధ్యక్షులు తాలూకాలో దులూకి రూపాయ లిచ్చుచున్నాడు. ఇచ్చట నేమియులేదు. సరిగా జీతము మాట్లాడులేదు. ప్రసిడెంటుగారి కింతకునుండి జీతములను సరిగా బంపుచు కలవు బలైతేను నిప్పించుచు నెలపులు మంజూరు చేయగోరినాము.

ఒక ఉపాధ్యక్షుడు.

IV

రెండోద్రవనభ లేల?

అయ్యో, ఆంధ్రమహాసభకు ఒక్క రాజకీయస్వార్థం క్రోధములనే మోక్షము గలదనువారికి మాత్రము క్రోధప్రయోగముల కారణముని తోచవచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము ప్రపంచమునకు మామూలు ఏకభావ కర్మలను చేయుటకు భావకుమించిన సాధనము లేదు యెందుకై చాటుటకు ఆంధ్రవారి వికాసమునకు ఏర్పడిన వాతాయోధ్యమము ఆంధ్రోద్యమమునందు ఆ ప్రకృతివికాసమునకు మాత్రముకాని వికాసమునకు తగిన కత్తు లంగిల్లినమై యున్నది. ఆంధ్రోద్యమము వికాసమైనది పోతమైనది వాతాయోధ్యమము ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము సంగీకరించిన భాషాప్రయత్నాన్ని సాధారణమంగీకరింప బడలేదు. భాషాప్రయత్నము వాతాయోధ్యమము సంగీకరించినను సరిపాడుటకు గూర్చి వా రేవిధముగా సంగీకరించెదరో, తెలియదు. ప్రభుత్వమువారి సంగీకరించెదరోయను సంజేషము మాంటుఫర్లు వేదవికాసములని నూచులతో తీరదు. ఈకారణములచేత వాతాయోధ్యమము సంగీకరించబడిన రాష్ట్రసంఘము ప్రతికూలముగా కృషిచేయుట పొసగదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమేర్పడినంతనే ఆంధ్రోద్యమము ఫలితమైనది చెప్పటకు వీలులేదు. నే దాంధ్రోద్యమప్రభావముచేత ఆంధ్రులవృద్ధులు కడి కలకుండి బయలు వెడలుచున్న ఆర్థిక సా.భివృద్ధి మర కధర్మ వ్యాపారము లన్నియు ఫలప్రద మైనవృద్ధి ఆంధ్రోద్యమము సాధ్యము కాగలదు. రెండునుకలబుటచేత రాష్ట్రసంఘమునకు కొంతబలము పొచ్చును. ఆంధ్రోద్యమమునకు బలము కిస్తును. ఆంధ్రోద్యమముపట్ల సంపూర్ణాభిమానులుగ కొందరు ప్రభుత్వోద్యోగియులు గలరు. వారు రాజకీయస్వార్థక్రోధాభిలాషచేత ఆంధ్రోద్యమము సంగీకరించుటలేదు. కొందరు మతాభిలాషచేత ఆంధ్రోద్యమము సంగీకరించుచున్నారు. కొందరు సంఘ సంస్కరణాభిలాషచేతను మరి కొందరు రాష్ట్రాభిలాషచేతను మరి కొందరు గ్రంథాలయాభిలాషచేతను ఇట్లే అనేకు లనేకవిధములగా సంగీకరించుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రములయందు నిరసించుచున్న ఆంధ్రులు ప్రేమ ఆంధ్రోద్యమముపట్ల సంపూర్ణాభిమానులు గలిగి కృషిచేయుచున్నారు. కృషిప్రయోగముల జరిగి రెండు సభలకు ఒకటిగా చేయుటచేత వాతాయోధ్యమ సంగీకరించబడిన రాష్ట్రసంఘమునకు సజ్జేభావము వారియందు ఉదయించి ఆంధ్రోద్యమ ప్రభావముచే వారియందు గలిగిన వాతాయోధ్యమము కొంత కళిగిస్తును. ఇది యిది యనుటకు వీలులేదు కత్తు లి మహాసభకుగట్టుకుండు దివిడిచున్నది. సర్వకత్తులు ఫలప్రద మగుటకు రెండు సభలే కరణము.

ఉగ్గిరాల, చింతమనేని భావయ్య.

V

గుంటూరువిద్యము.

అయ్యో! తమ క్రొవారత్నంబున, 25-9-9 తేదీ, "గుంటూరువిద్యము" అని ప్రాసిన వీధివానియొక్కరమును జూచిరి. ఈయన మాజిల్లాలో కరివంతు తాలూకాకు రెండున్నది, మాజిల్లాకు సరిపావుధాన్యము ఆరెండుతాలూకాలలో కందునయు ప్రక్కనున్న కృష్ణాజిల్లాకంటే నిచట విద్యుత్తుధర యెందుకెక్కువగానుండవలెనియు, ఆజిల్లాకుధికావలవలె మాజిల్లాకుధికావల లేల చేయువాడనియును మానసియులగు కొందఱు వెంకటప్పయ్యపంతులుగారము ధర కిన్నియ విధ మాలోచింపవలయుననియు ప్రాయశాస్త్రము. కృష్ణాజిల్లాలో మాగాణిపండ్లతాలూకాలు బందరు, భీమవరం ఏలూరు, గుడివాడ, కైకలూరు, నూజివీడు, సర్పాపురము, తణుకు, దివి (అరేనిగడ్డ) 9 తొమ్మిదితాలూకాలు. ఒక కంటు పూర్తిగాను రెండుకంటుల కొన్ని తాలూకాను మర కంటుయందగా కృష్ణాజిల్లాలోపాటు గుంటూరుజిల్లాలో రెండు

తాలూకాలలోపడే కంటులను సమధరకే కాకులమునని కొరకు యెంతటిధర్మమో తెలియకున్నది. వీరకర్మలోగాని విద్యుత్తుమునుడిను వీరవాసులకే దోయచున్నది. అందులవల వీరరాచారధాన్యముల విషయమై యాలోచించక విద్యుత్తుధర దివాదివాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని ప్రాసించి. మాజిల్లాలో వాదాపు ఏడుతాలూకాలున్నవి. ఇన్ని మెట్టకుంటులనుచున్నవి. రెండుతాలూకాలలో కంటులముక్కుటియే పండుచున్నది. ఈరెండుతాలూకాలవారు కండించిన వరధాన్యమును వీర ప్రాసించివారము జిల్లాకుధికావల కిక్కిన ఏడు తాలూకాలవారికి కట్టుకొని కిప్పించుచుండియున్న మెట్ట తాలూకాల వారు పండించుచున్న జొన్నలు, కబ్బ, కుగలు, కొర్రలు లేవిదలు, గోదములు, మొదలైన యాచార ధాన్యములు, మినుములు, కేసలు, కందులు, వెసలు, మొదలగు పప్పుదినుములు ప్రత్తి, పొగాకు, నీలియను, మిరపకాయలు, ధంయలు, అటుదాలు చున్నగు నెన్నియో యితర కస్తువులు మిలిమిరిన ధరల కమ్మకొని ధనమును నిలువజేసి వరధాన్యముకన్న మిగిలినను ప్రపంచముల నిమిత్తము మెట్టతాలూకాలవారి వాక్రయించుచున్న మాగాణి తాలూకాల వారికి పొచ్చువడ్డీతో సప్తలిక్ష్యరమ్మును ఇది వీరి కిచ్చమీ కాబోయిన! మిరపకాయలు మణుగురు 10-0-0 లు అమ్మువచ్చును ప్రత్తి ఖ 1 కి ఫుట్టిరు 100 లు కరకమ్మవచ్చును, జొన్నలు, కబ్బలు, రూపాయలు 5, 5 క్క శేర్లు అమ్ముచున్నను కిక్కునధరల కిప్పించునని వీర జిల్లాకుధికావలను కోరెను. మాగాణి తాలూకాలలోనుండు వీరవారనేకులు రూపాయలు 5 శేర్ల పొప్పున విద్యుత్తుకొని వారు సంపాదించు మాలికి కమ్మ విద్యుత్తు రెండు పూటలకు చాలక పన్నులు పండుకొనుచున్నాడు. మరి కొందరు రెండు కో జాల కొర్రలు దినుచున్నారు. ఇట్టివాడు శేవెల్లె, తాలూకా, వెనకట్టపూడి, వెనకల్లి, అమరాలపల్లి, నిజాంకుట్నం, దివి, కరిపూడి గ్రామములలో అనేకులున్నారు. వీరికి మెట్ట ధాన్యములు జొన్నలు కబ్బలు కందులు మొదలగునవి రూపాయలు 7, 8 శేర్ల పొప్పున అందజేసెయ్యవలె, రెండు పూటలు నుభముగా గడుపుకొనగలరు. వీ మొలు లాలకించునా రెకరు? ఇది యంతయు జూచియే ఉధికారమును పెద్దరుకమ్మమును విశేషాంధోభివృద్ధి పోటుల సమయించియు కట్టుకొట్టతో, విద్యుత్తు సమీచించుచున్నాడు. మాజిల్లాకుధికావల ఒక్క విద్యుత్తునకు మాత్రమే నియమిత ధర లేర్పాటుజేసి మిగిలిన జొన్నలు కబ్బలు ధాన్యములకు ధరలకు నిష్పత్తిము చేయుటకుట కారణము తెలియదు. ఇప్పటికేను మాజిల్లాకుధికావల మెట్టధాన్యముల విషయము ఆలోచించ ప్రార్థించుచున్నాను.

శేవెల్లె తాలూకా రయత్తు.

మంచి తరుణము! [1761

ఈ ధరలు ఏమిదినములవరకే యుండును.

మానవ చాల మొత్తము నిలవమున్నందున ధరకల్గింతి విక్రయించ బూరితిమి. ఎన్ని ఇంతి వర్తము కాకులముననినను దొలకును. 6 దినముల కలరు వర్తము కలవు.

కలరు వర్త 1-కి 1-12-0, కేంద్రేక్ చిటి వర్త 1-కి 1-12-0 కాకి కలర్ వర్త 1-కి 1-12-0. అనామదావారు ధోవతి రిమూరలు పాడుగు 8 మూరలు వెడల్పు నెల 2-12-0.

వర్త 1-కి విసి చార్జి 0-4-0; 8 కొనిన పొట్టిడి ఇనాము.

చిరునామ: కొర్నాటు పట్టుజవిలి వ్యాపారులు, 272 మంటుస్రీలు, మంటుబిల్లింగు పోస్టు, మద్రాసు.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!

సుగుణము! అద్భుతమగు నవల

ఇది చక్కని విమర్శనల గ్రంథము. ఇది ముఖ్యతెలిసి తేటతెలుగులో వ్రాయబడినది శ్రీ విశాఖపురపు సంస్థానకుండియు, ఇతర పండితులు, గ్రంథాలయాధికారులు, అనరవిర్ శ్రీ కొండ వెంకటప్పయ్యగారు వి. పి. వి. ఎల్. ఇరెము చనివి మిక్కిలి పొగడినారు. ఈ కథ యిది చాతుర్యముగాను మనసునకు అనుదముగాను యుండును. చనివిన దాని యిచ్చ తమ తెలియును. కొద్ది క్రతులే మిగిలియున్నవి. దీని నెల పొట్టితో నచాడు. 0-8-0.

అత్తలూరి సూర్యవారాయణ, (1785) ఈయని, ఉగ్గిరాలపోస్టు, గుంటూరు జిల్లా.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Thambu Chetty Street, Madras